

Jubileumnummer

VERENIGING VAN OUD-MILITAIREN VAN HET
KONINKLIJK NEDERLANDS INDISCH LEGER

„MADJOE“

1911

1981

De geschiedenis van MADJOE 1911-1981

Foto: Max Koot

ZIJNE KONINKLIJKE HOOGHEID
PRINS BERNHARD DER NEDERLANDEN

Paleis Soestdijk, juni 1981.

Gedurende de 70 jaren van het bestaan van de Vereniging van oud-militairen van het Koninklijk Nederlands-Indisch Leger „Madjoe” is duidelijk gebleken hoe nuttig het is dat mensen met een gemeenschappelijk bindend element daaraan gestalte kunnen geven.

Dit bindende element, het Koninklijk Nederlands-Indisch Leger, is bijna 30 jaren geleden opgeheven. Zij die daarvan deel uitmaakten, en dat zijn alle leden van uw vereniging, kunnen terecht terugkijken op een roemrijk verleden; een verleden waaraan zij, door hun eigen inzet, hebben helpen bouwen.

Ik wens „Madjoe” van harte geluk met het 70-jarig bestaan en hoop dat het „Madjoe” gegeven is, nog jaren lang de hechte onderlinge band te handhaven.

Daarnaast wens ik „Madjoe” toe nog lang in staat te zijn de geest, die het Koninklijk Nederlands-Indisch Leger alle jaren van haar bestaan eigen was, te blijven uitdragen.

Prins der Nederlanden.

De geschiedenis van MADJOE 1911-1981

*Ik zal de halmen niet meer zien
Noch binden ooit de volle schoven
Maar doe mij in de oogst geloven
Waarvoor ik dien . . .*

A. Roland Holst

Inleiding

Madjoe, de vereniging in 1911 opgericht ter behartiging van de belangen van de gepensioneerd onder-officieren van het Kon. Ned. Indische Leger, kan met trots op haar 50-jarig bestaan terugzien. Willen we de geschiedenis van Madjoe echter goed begrijpen, dan moeten we ver in het verleden teruggrijpen, nl. naar de tijd toen die vereniging nog niet bestond en het woord „minimaal gepensioneerd”, een beruchte klank had. De gagementen en de pensioenen dier dagen waren zo laag, dat voor hen, die deze „genoten” en niet meer in staat waren te werken, slechts twee levensmogelijkheden open stonden: Bronbeek of het Armenhuis. Dat was 's levenssluitstuk voor de oud-Indische militair en de mannen van Van Heutsz.

Nu zijn koloniale legers nooit populair geweest. Vanaf de tijd van de O.I.-Compagnie beschouwden men de Ind. militairen als een noodzakelijk kwaad, een hinderlijke verliespost op de begroting. Men had hen alleen nodig vanwege het heilig en onmiskenbaar dividend en de „batige sloten”. Nog tot diep in de 19e eeuw troonde de geest van Heren Zeven-tien op het Binnenhof. Er was een wereldoorlog nodig om deze versteende toestanden aan het dansen te brengen. De eerste wereldoorlog bracht niet alleen in het denken, maar ook in het sociale vlak grote veranderingen. De groeiende macht der vakbonden en van het socialisme dwong de regeringen van Europa tot een andere sociale politiek en daaraan kon ook de Nederlandse Regering zich niet onttrekken.

Zo was dus de toestand vóór de oprichting van Madjoe allerbedroevendst. Want vóór deze bond — in 1911 — werd opgericht, was er feitelijk niemand die zich iets aantrok van het lot van de oud-Indische militair. Geboren uit de nood der tijden, begon Madjoe van de aanvang af naar middelen om te zien voor de verbetering der pensioenen, om aldus door woord en geschrift het werk voort te zetten, dat in Indië door de vereniging van onderofficieren van het KNIL „Ons Aller Belang”, enige jaren vroeger zo zegenrijk was begonnen: „De opheffing van de Indische militair uit zijn sociaal isolement”. Als men de oude jaargangen van Madjoe opslaat, dan ziet men pas welk een arbeid, met primitieve middelen en onder moeilijke omstandigheden, in de loop der jaren werd verricht. Hoeveel rekestten,

vlugschriften en artikelen werden geschreven, hoeveel vergaderingen, betogingen en vlamme redevoueringen gehouden door reeds lang vergeten voormannen.

Het was in 1922 dat wij in Indië voor het eerst een vergadering meemaakten van oud-strijders. Nog herinneren we ons levendig hoe verschillende sprekers in striemende bewoordingen de harteloze Indische maatschappij aanklaagden en ook de Regering, omdat deze doof bleef voor de rechtmatige eisen om verbetering van de pensioenen.

Het moet voor de voormannen van Madjoe in die dagen een moeilijke tijd zijn geweest. De meeste acties waren tot mislukking gedoemd, zowel in Indië als in Nederland. Hoe ver leek steeds het doel en hoe wanhopig de strijd. Toch wisten ze vol te houden en als hen het vaandel ontviel, waren er weer anderen om het op te nemen. Gesteund door de rotsvaste overtuiging het recht aan hun zijde te hebben, werd in Volksraad en Kamer steeds weer opnieuw getracht belangstelling te wekken voor het lot der minimaal gepensioneerd.

Daarom moet hulde worden gebracht aan deze oude Madjoe-strijders uit een lang vervlogen tijd. Want zij stonden in hun strijd geheel alleen. In het begin trokken slechts weinigen zich iets aan van de schandelijke behandeling der minimaal gepensioneerd, die, na hun taak als gezagsinstrument te hebben vervuld, als onbruikbaar maatschappelijk residu, met een aalmoes, welke „gagement” heette, werden afgescheept en maar zelf moesten zien dat zij niet van kommer omkwamen.

Maar Madjoe hield vol, al werd men steeds opnieuw geconfronteerd met de waarheid van de stelling, dat in laatste instantie niet de rechts- maar de politieke machtsverhoudingen beslissend zijn. Ministers kwamen en gingen, schone beloften werden gedaan. Maar schone beloften blameren zich vaak wanneer ze aan de realiteit worden getoetst. In de wandelingen van de Tweede Kamer werd de zaak besproken onder de geur van een namiddagsigaar, maar verder kwam het niet.

En zo was er voor een klein groepje minimalen nooit geld; hoogstens wat beleefde belangstelling en vrome verzuchtingen. „Der Mohr hat seine Schuldigkeit getan, der Mohr kann gehen”.

Gelukkig werd dit anders na de eerste wereldoorlog toen nieuwe opvattingen baan braken met betrekking tot het begrip „Sociale gerechtigheid”. De strijd werd opnieuw hervat en vooral van Indische zijde werd de actie van Madjoe daadwerkelijk gesteund. Het hoogtepunt van die strijd viel in de jaren 1930-1937, toen zelfs de Indische burgerij een actie begon voor de gelijkstelling van de pensioenen van vóór 1920 met die van ná 1920. En wij menen dat het in Den Haag was, dat in 1936 generaal K. v. d. Maaten de volgende gedenkwaardige woorden sprak: . . . „het gaat niet om de kosten, het gaat hier om het *Recht*. Hebben de oud-gedienden geen recht op gelijkstelling, dan is het uit, dan spreken we daarover niet verder. Maar hebben zij *Recht* daarop, dan is het een kwestie van *Recht* en een kwestie van *Schuld*”.

van de Staat aan zijn oud-gedienden..." een kwestie van *Ereschuld*, een kwestie van *Nationale Eer*... 47.000 belasting-betalende *Indische Staatsburgers*, voorafgegaan door de voormannen uit de bankierswereld, de groothandel, de groot-industrie, de mijnbouw, de grote cultures, het groot-transportbedrijf te land en ter zee, drongen in het verleden er op aan die oud-gedienden uit te betalen wat hun al die jaren onthouden was, nl. pensioengelijkstelling... en zulks als een *ereschuld*... waar al die belastingbetalers in Indië meer van nabij hebben aanschouwd en ondervonden, wat de Indische maatschappij aan de oud-gedienden verplicht is en wat dezen daar-ginds in het algemeen hebben verricht.

Hoe heftig de kritiek was op de houding der Regering, ook buiten Madjoe, en hoe groot de nood, wordt wel het best geïllustreerd door het onder-volgende:

„Mannen, wapenbroeders, daar staan we nu weer voor de vierde maal in korte tijd aan het graf van een Ridder van de Militaire Willemsorde, die ook van gebrek en honger is omgekomen. We zijn hier voor de zoveelste maal getuige van de schande van de Ned. Regering...

Hij zei nog meer, wat ik niet eens herhalen wil, dáár aan het graf. Niemand had me nog herkend... Het waren woorden, die een Nederlandse generaal toch niet in het publiek over zijn Vaderland mag aanhoren en ik ben stil en beschaamd heengelopen.

En wat gaf het ook, wat zou ik nog kunnen spreken, nu die man daar de zo verschrikkelijke waarheid had gesproken."

Generaal Doorman

De Telegraaf, 8 april 1928

*

Deze documentaire zegt genoeg.

En zo gingen de jaren voorbij. Eerst na heel veel strijd werd bij stukjes en beetjes in 1937 de algehele gelijkstelling verkregen tussen de pensioenen van vóór 1920 met die van ná 1920, de eerste stap op weg naar de sanering. Doch opnieuw zou het nog vele jaren duren alvorens door een nieuwe voor-ziening de huidige toestand werd bereikt.

Toen was het dan eindelijk zover, maar de vreugde daarover is niet onvermengd. Want al ligt deze, naar het bekende woord van Multatuli, in het snijden van de paddi die men zelf gezaaid heeft, zij die de sawah's hebben bereid en het pionierswerk verricht, zijn voorgoed van ons heengegaan.

In gedachten trekt het oude leger nog eenmaal voorbij. En we denken aan de zware diensten, de bloedige expedities, het moordend klimaat. Aan de wandluizen en muskieten, de malaria en beri-beri, het halve eendenei en de zoute vis. Aan de eenzame posten en talloze graven van de onbekende soldaat in de rimboe. Aan de krotwoningen in de kampongs, het oliekapitaal en de uitbuitingspolitiek van vrome regeerders. We denken aan Colijn en de grote winsten die Nederland rijk maakten en de schamele bezoldiging. En we zien ook weer de zelfkant van

de Indische samenleving, de slokjesboer en de kantines, waar de oude garde zo menigmaal het lied zong: „Als de zon aan de kim is verrezen". Maar de zon der sanering hebben de oude strijdmakkers helaas niet meer zien opgaan.

Troosten we ons met de gedachte dat dit het lot is van vele dingen in deze wereld. Ook wij snijden thans de paddi welke door anderen gezaaid is.

Het hoofdbestuur:

F. Witkamp, *president*

A. Coesijns, *secretaris*

J. Westendorp, *penningmeester*

G. v. d. Noen, *1e commissaris*

M. G. J. Hendriks, *2e commissaris*

J. J. Dieleman, *3e commissaris*

J. H. Nol, *redacteur maandblad*

1 juli 1961

Historisch overzicht 1911-1961

Als wij ons nederzetten om ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan van de Vereniging van Oud-Onder-officieren van het Koninklijk Nederlands Indische Leger „Madjoe" in een beknopt overzicht weer te geven, hetgeen in die periode is geschied, dan past het ons in de eerste plaats te erkennen, dat Madjoe eigenlijk is voortgesproten uit een reeds bestaande club, die in 1907 te Amsterdam was opgericht.

Deze Indische Club Madjoe, waarvan de oprichter was de heer J. van Loggum (op 1-11-1929 overleden), stelde zich tot doel de oude Indische kameradschap te hernieuwen, het organiseren van feestjes en de belangen harer leden te behartigen door hen, die pas uit Indië terugkeerden en zich bij de club aansloten, zoveel mogelijk behulpzaam te zijn bij het zoeken naar een werkkring. Men kwam daartoe eens per week ('s zondags) bijeen in gezellig samenzijn.

Bij de oprichting bestond de club uit 14 leden.

Het eerste contact met „Ons Aller Belang" in Indië kwam tot stand op voorstel van de heer Nonhebel, door ten name van de club een abonnement te nemen op het maandblad dier vereniging en tevens daarin geregeld een advertentie te doen opnemen, middels welke meerdere bekendheid werd gegeven omtrent het bestaan der club. Immers kan het de onderofficieren in Indië lang niet onverschillig zijn bij terugkeer in het vaderland een gelegenheid te weten, waar zij „kameraden" konden ontmoeten. Na 3 jaar voorzitterschap trad de heer v. Loggum af en werd vervangen door de heer K. F. C. Vliege, onder wiens leiding de 3e Algemene Vergadering gehouden werd, ter gelegenheid waarvan de heer v. Loggum tot erelid werd benoemd (22-11-1911).

Kort daarna werd door de oud-marineonderofficieren een afzonderlijke bond opgericht, waardoor zij, die lid waren van de Koninklijke Bond van Oud-Onderofficieren of de 1e Ned. Bond van Oud-Onderofficieren, voor het lidmaatschap daarvan bedankten en zich bij de nieuwe bond aansloten.

Ook in de club Madjoe waren verscheidene leden

tevens lid van één dezer bonden en het zijn juist deze geweest, die voorstelden het voorbeeld der marinemannen na te volgen en ook een vereniging te stichten.

Op 10 juni 1911 werd een bijeenkomst uitgeschreven, waar 40 leden aanwezig waren en dit voorstel in bespreking kwam. Met twee stemmen tegen en drie voorwaardelijk bleken de aanwezigen voor het oprichten van een vereniging te zijn die de naam „Madjoe” overnam, met gelijktijdige ontbinding van de club.

Zo kwam de vereniging van oud- en actief dienende onderofficieren van het Ned. Ind. Leger en van de troepen in West-Indië, genaamd Madjoe, tot stand. Voorzitter bleef de heer Vliege. Statuten en huish. reglement werden bij Kon. besluit van 30 december 1911, nr. 77, goedgekeurd, waarbij de officiële datum van oprichting 1 juli 1911 werd vastgesteld. Met de Levensverzekering Mij „Amsterdam” werd een contract voor tien jaar aangegaan, waardoor ieder lid verplicht in het bezit kwam van een polis met een uitkering bij overlijden van f 200,—. Dit contract werd bij afloop niet vernieuwd.

Ook werd een ondersteuningsfonds gevormd, dat tot doel had om leden, die door ziekte of andere omstandigheden zulks nodig hadden, voorschotten te verstrekken.

Op ultimo 1911 was de sterkte reeds opgelopen tot zeventig leden, allen te Amsterdam woonachtig. Als gevolg van de gemaakte propaganda kwamen van elders vele betuigingen van sympathie met de vereniging binnen, terwijl men ook wel als lid wilde toetreden. Zeer spoedig nam het ledental buiten Amsterdam zo'n omvang aan, dat tot het vormen van afdelingen moest worden besloten en achter-eenvolgens de afdelingen Utrecht, Rotterdam, Nijmegen, Zutphen en Arnhem konden worden opgericht.

Voor zover is kunnen worden nagegaan was het ledental op 1 januari 1914 in Nederland 168, voorts 18 adspirant-leden en 10 donateurs en op 1 januari 1915 waren deze cijfers resp. 207, 32 en 10. Hoewel er toen reeds adsp.-leden in Indië waren, ontbreken daarvan alle gegevens.

Op 1 januari 1915 is op initiatief van de afdeling Amsterdam met de zeer gewaardeerde steun van haar donateur, de heer W. H. Baayens, een maandblad tot stand gekomen, welke uitgave reeds dadelijk een goede schakel bleek te vormen tussen de afdelingen onderling en aan een gevoelde behoefte voldeed.

De 1e Algemene Vergadering werd gehouden op 25 juli 1915 te Amsterdam; de vereniging bestond toen dus al vier jaar.

De beschrijvingsbrief was kort en bevatte hoofdzakelijk wijzigingen statuten. De afd. Utrecht had o.a. het verlangen te kennen gegeven ook oud-onderofficieren van de zeemacht in de vereniging op te nemen. Dit voorstel werd echter verworpen en is nadien ook nooit meer voorgebracht. Intussen had de voorzitter, de heer Vliege, enige tijd vóór de AV voor zijn functie bedankt; de leiding van

deze vergadering is toen door de heer G. Kiel waargenomen, van welke taak hij zich op lofwaardige wijze heeft gekweten. De redacteur van het maandblad, de heer Baaijens, werd tot erelid benoemd. Een bestuursverkiezing werd niet gehouden, omdat gewacht moest worden op Kon. goedkeuring van een wijziging der statuten, waarbij kwam te vervallen, dat van het hoofdbestuur het dagelijks bestuur te Amsterdam gevestigd moest zijn. Na verkrijging hiervan trad in januari 1916 een bijna geheel nieuw hoofdbestuur op met als voorzitter de heer G. Kiel van de afdeling Nijmegen, terwijl tevens de heer E. J. L. Lankenau zijn intrede in dit college deed, als ondervoorzitter. Vanaf die tijd begon de actie voor pensioenzekerheid en het is vooral de heer Lankenau geweest, die er met klem op aandrang hiervan één der hoofdpunten van het actieprogram te maken.

Ook „Federatie” of „Fusie met andere verenigingen” was zijn streven en op 16 december 1917 smaakte hij het genoeg de vereniging te kunnen mededelen, dat was opgericht het Federatief Militair Bureau (FMB). Gedurende vier jaar heeft Madjoe hiervan deel uitgemaakt en werd er gedurende die periode veel verdienstelijk werk verricht, totdat onderlinge verdeeldheid optrad en de Alg. Vergadering in 1921 besloot tot uittreding.

Intussen had het in 1916 opgetreden nieuwe HB met forse hand ingegrepen om de achterstand in zaken, welke het bij de aanvaarding van haar functie aantrof, in te halen. De redactie van het maandblad werd in eigen hand genomen en gedrukt in Nijmegen. Een redactie-commissie, bestaande uit twee HB-leden (de voorzitter en de secretaris) en een lid van de afd. Nijmegen werd benoemd.

Op 15 februari en 20 mei van dat jaar werden resp. de afd. Groningen (door de heer J. H. Kreevels) en Den Haag (door enige Rotterdamse leden) opgericht.

Zo leek alles op rolletjes te gaan, totdat een door de redactie opgesteld artikel, waarin het verslag Arbeidsbeurs voor de OIM sterk werd bekritiseerd, in het maandblad verscheen. Het daarin vervatte plan Van Boxtel (doorgangshuis, waarin gevestigd arbeidsbeurs en voorschotbank of bureau tot wekelijkse uitbetalingen der pensioenen van militairen beneden de rang van onderluitenant) brengt zo'n deining teweeg, dat bijna het gehele HB zijn functie op de e.v. AV ter beschikking wenste te stellen. Dit geschiedde dan ook, maar na onderlinge besprekingen tussen afgevaardigden, werd het HB aangezocht om aan te blijven, daar het algeheel vertrouwen verkreeg. Wel een bewijs dat het HB sterk stond. Dit vond op 20 augustus 1916 (de 2e AV) plaats. Het was echter niet van lange duur, want op 1 oktober d.a.v. bedankten de voorzitter, de heer Kiel, en twee andere HB-leden als lid van Madjoe. Op 1 december legt ook de secretaris-HB zijn functie neer, maar blijft lid. Door tussentijdse verkiezingen komt men dan vrij spoedig tot de samenstelling van een nieuw hoofdbestuur, waarvan de heer Lankenau voorzitter wordt. Diens eerste teleurstelling

was het bericht van uittreden van de afd. Den Haag, waar men een eigen vereniging, Insulinde genaamd, had opgericht. Slechts vier heren bleven verspreid-lid. Een bittere nasmaak dus van de ruzie in 1916.

Ook de afd. Arnhem verdween van het toneel, hier echter door het lakse optreden van het bestuur. Ook daar bleven enkele verspreide leden over. In Nijmegen ging het al niet beter, want door het bedanken van alle daar gevestigde HB-leden had deze afdeling een flinke inzinking geboekt; van vergaderen was geen sprake en contributie werd niet betaald. Het HB besloot toen de contributie per postkwitantie te innen en zij, die ze onbetaald terugzonden, te royeren. Als afdeling werd Nijmegen in maart 1917 afgevoerd en de nog aanwezige leden beschouwd als verspreid-lid. Zo ging 1917 in met vijf afdelingen (Amsterdam, Rotterdam, Utrecht, Zutphen en Groningen).

Niettegenstaande deze droevige ervaringen gaat de heer Lankenau rustig door, in goede samenwerking met zijn mede-HB-leden. Zijn eerste rekest, houdende het verzoek om een toeslag op de pensioenen en gagementen, i.v.m. de voortdurende stijging van de levensstandaard, gaat op 27 februari 1917 in zee. Reeds op 6 maart d.a.v. volgde de afwijzende beschikking in de voor ons, oud-OAB-ers, zo goed bekende bewoordingen: verzoek niet vatbaar voor inwilliging.

In september 1917 besluit de commissie van stoffelijke belangen tot uitbreiding van de arbeidsbeurs, welke intussen reeds vele kameraden aan een betrekking had geholpen, maar het nodig oordeelde op groter schaal te gaan werken. Voorts worden pogingen aangewend om te komen tot oprichting van een consultatiebureau en een steunfonds, terwijl de heer Lankenau begint met het verzamelen van postzegels, lood enz. Hier werd dus de eerste stoot gegeven in de richting van ons thans zo welbekende Postzegelfonds.

Op 30 december 1917 doet de afd. Dordrecht haar intrede, waardoor het ledental gebracht wordt op ruim 250 leden. In de tweede helft van dat jaar nam de sterkte met 25% toe. Op 1 februari 1918 keert ook de afd. Nijmegen terug, terwijl op 1 september in Breda een afdeling wordt opgericht en op 20 oktober de afd. Arnhem weer van zich doet horen.

Dit alles was mogelijk door het flinke werk van het HB met hulp van enige vooraanstaande leden en onder bezielende leiding van zijn voorzitter, de heer Lankenau. Zo was de sterkte der vereniging opgelopen tot bijna 400 leden en donateurs. Wij kunnen hierbij nog mededelen dat Z.E. generaal Van Heutsz en Z.E. generaal Swart beschermheren waren van de vereniging en dat tot hun dood zijn gebleven.

Diverse rekestten gaan uit, o.a. pensioenen en gagementen bij de wet te doen waarborgen, de voor 1917 in dienst getreden in de op te richten pensioenfondsen op te nemen, verhoging pensioenen en gagementen enz. Ook het Federatief Bureau van Oud- en actief dienende militairen, waarin de heer

Lankenau voor Madjoe zitting had, zendt vele rekestten in, meer betrekking hebbende op toestanden van die tijd, zoals medetellen voor pensioen van dienstdienst doorgebracht bij landstorm, verhoging riddersoldij enz.

Als enig succes door het voortdurend aandringen om verhoging van de pensioenen en gagementen besluit de Regering dan tot toekenning van een toeslag, echter uitsluitend voor het jaar 1918, terwijl dit later ook voor 1919 werd verlengd, vermeerderd met een kindertoeslag. De fusieplannen nemen dan vastere vorm aan, maar de 3e AV op 13 juli 1919 wijst deze af en wil zich alleen bepalen tot federatief samenwerken en niet tot samensmelting met Voorwaarts, zoals o.a. in deze plannen was voorbereid.

De alg.-voorzitter, de heer Lankenau, werd door de AV benoemd tot erelid.

Achtereenvolgens worden in de loop van 1919 de volgende afdelingen opgericht: Naarden-Bussum, Maastricht, Leiden en Haarlem.

In augustus 1919 wordt de eerste beheerder Postzegelfonds benoemd, nl. de heer H. Huisman te Dordrecht, die zich echter gesteund wil zien door de afdelingen en leden. Hiertoe wordt in het maandblad een ernstig beroep gedaan op alle leden, met in de aanvang goed gevolg.

Op 1 januari 1920 telde Madjoe 14 afdelingen met tezamen 687 leden, 69 adspirant-leden en 87 donateurs, terwijl in datzelfde jaar, mede door oprichting van de afdelingen Friesland, Enschede en Zeeland, deze sterkte tot resp. 906, 88 en 122 werd verhoogd.

Op 1 maart trad de heer K. E. M. van Waveren in het HB en werd hem de functie van commissie-redacteur opgedragen, welke betrekking hij, met een kleine onderbreking van nog geen jaar, gedurende ruim 28 jaar zou blijven vervullen. Niet alleen een uniek feit, maar bovendien en vooral een zeer bijzondere prestatie.

Dan komt de beslissing van de minister van Koloniën af, waarbij de pensioenen en gagementen met 40% worden verhoogd. Als men dan bedenkt, dat de door de commissie-Kroesen voorgestelde pensioenen veel hoger lagen en daarop al bij voorbaat een verhoging van nog 33% in het vooruitzicht was gesteld, terwijl in de kringen van betrokkenen gerekend was op gelijkstelling, is het niet te verwonderen, dat deze daad van de Regering voor Madjoe het alarmsein betekende. Dan ook begint de actie gelijkstelling der pensioenen van vóór met die van ná 1920 en worden, in samenwerking met het Federatief Bureau en Voorwaarts, tal van rekestten (die eigenlijk meer de naam van protesten verdienen) bij de Regering en Volksvertegenwoordigers ingediend. En als dan in juli 1920 de heer H. Meijer zijn intrede in Madjoe doet, wordt op zijn voorstel een Commissie Actie Pensioenen in het leven geroepen, welke commissie naast het HB deze actie zal voeren. Wel worden in de loop der jaren door deze intensieve actie van de CAP enige verbeteringen bereikt,

maar het zou nog jaren duren voor het eigenlijke doel, de gelijkstelling, zou zijn bereikt.

Intussen verdient de CAP en eresaluut voor haar schitterend werk, terwijl hier evenmin onvermeld mag blijven de grote steun, welke haar bij haar moeizaam en moeilijk werk werd verleend door bepaalde vooraanstaande mannen in Madjoe, waarvan wij in het bijzonder noemen de heren Aay, Keur, Havinga e.a., van wier hand zeer vele artikelen in het maandblad verschenen, waarvan meerdere zelfs in vervolgartikelen; vooral die van de heer Keur trokken de aandacht, omdat deze, naast scherpe aanvallen op de Regering, de rechtmatigheid van de eisen om gelijkstelling in zulke juiste bewoordingen wist weer te geven.

De AV in 1921 besloot tot uittreding uit de Federatie van gepensioneerde militairen.

In 1922 werd een commissie benoemd, welke zou trachten enige verbeteringen in zake het Weduwen- en Wezenfonds te bewerkstelligen. Ook door deze commissie (CWW), onder voorzitterschap van de heer Keur, is zeer veel en goed werk verricht. Jammer genoeg zijn de resultaten niet evenredig geweest aan het door haar gepresteerde werk. Mede door haar actie werd bereikt, dat een gedeelte der leden kon toetreden tot het Weduwen- en Wezenfonds en wel zij, die in hun militaire diensttijd reeds lid van dat fonds waren geweest en daaraan hadden gecontribueerd; bij het verlaten van de dienst was hun deelgenootschap opgehouden, omdat zij toen nog ongehuwd waren. Zij konden dus nu weer toetreden, maar tegen inkoopsommen, welke ver boven hun draagkracht gingen. Niettegenstaande de bepalingen omtrent aflossing vrij gunstig waren, is er zo goed als geen gebruik van gemaakt. Enige jaren later is deze gelegenheid nogmaals opengesteld, maar evenmin met enig resultaat. Ook hier was het weer de heer Keur, die toen en nog jaren daarna, middels ingezonden artikelen in ons maandblad en tal van rekestten, de actie voor verbetering van diverse onbevredigende bepalingen in het fondsreglement met de hem eigen geestdrift heeft voortgezet.

In 1924 werden de eerste stappen gedaan voor oprichting van een fonds „Gift bij Overlijden” en hoewel de bepalingen toen heel anders luiden dan nu (het fonds werd in stand gehouden door vrijwillige bijdragen, terwijl nu een gedeelte van de contributie wordt overgeheveld), bleek het reeds dadelijk in een behoefte te voorzien. Wij zouden hierbij willen opmerken, dat, hoewel Madjoe in de loop der jaren was uitgegroeid tot een belangenvereniging, juist de oprichting van dat fonds en het reeds bestaande ondersteuningsfonds, mede geholpen door het Postzegelfonds, toch het van de aanvang af gestelde doel, de kameraadschap onder de oud-collega's te verstevigen en hulp te bieden aan hen, die zulks nodig hadden, nimmer uit het oog is verloren. En dit kunnen wij, gelukkig, ook vandaag aan de dag nog steeds aantonen.

In datzelfde jaar werd de onbillijke bepaling dat ongehuwden bij het verlaten van de dienst ophielden

deelgenoot te zijn in het Weduwen- en Wezenfonds weggenomen, zodat ook voor hen, die daarna huwden, zijn eventueel na te laten betrekkingen verzorgd waren. Dat de door de CWW gevoerde actie (en hierbij niet te vergeten de jarenlang door OAB gevoerde actie) hiertoe heeft bijgedragen, behoeft geen betoog.

Op 1 januari 1925 telde de vereniging reeds 1305 leden; intussen waren de afdelingen Kota Radja, Apeldoorn en Deventer opgericht, terwijl ook in Hannover een afdeling werd gevormd, genaamd Niedersachsen.

In Indië waren intussen de adspirant-leden overgegaan tot het vormen van correspondentschappen en is later besloten aldaar een algemeen vertegenwoordiger aan te stellen. De heer Kasper, toen nog adjudant provooostgeweldige te Magelang, heeft zeer veel er toe bijgedragen dat Madjoe in Indië niet alleen beter bekend werd, maar ook is uitgegroeid tot sterke afdelingen aldaar. In 1926 ging daardoor de vereniging vooruit met ongeveer 160 leden.

Maar ook in Nederland ging het steeds crescendo; de afd. Amersfoort werd opgericht en het aantal leden (zonder de adspirant-leden) was opgelopen tot 1464. Dat hieraan de groot opgezette actie door Madjoe ten behoeve van de gepensioneerde onderofficieren veel heeft bijgedragen, behoeft geen betoog.

Het toenmalige hoofdbestuur had naast zich vier commissies, t.w. de CAP, CWW, CZP en een commissie van redactie, allen bestaande uit de beste krachten die Madjoe telde en als men de maandbladen uit die tijd er op naleest, komt daarbij wel zeer duidelijk naar voren hoe intensief deze actie werd gevoerd.

Op 8 maart 1927 werd Madjoe door OAB benoemd tot erelid, als bewijs van sympathie en hulde voor de wijze waarop zij de belangen van de oud- en actiefdienende onderofficieren immer voorstond. In hetzelfde jaar wordt Madjoe weder een afdeling sterker, nl. Oss-Den Bosch.

In 1928 werd, door het overlijden van één der leden van de CAP en wegens het bedanken om gezondheidsredenen van het enige overgebleven lid de heer Meijer, deze commissie opgeheven. De AV, gehouden op 29 juli van dat jaar, besloot toen de actiepensioenen rechtstreeks onder het HB te brengen. In deze vergadering trad de heer Lankenau als algemeen-voorzitter af en werd opgevolgd door de heer W. A. Kolsteeg. Ook de CWW onderging enige wijziging, doordat de nieuwe voorzitter-HB daarin meer zeggenschap wenste te hebben. Een jaar, waarin de samenwerking met de Indische bonden buitengewoon goed was, hetgeen vooral tot uiting kwam bij de actie voor de zekerheidsstelling der pensioenen. Ook in de overige Indische bonden, zowel in Nederland als in Indië, was dit het geval; men was nu eenmaal niet gerust over deze zekerheid. Zelfs lieten vele officieren en ambtenaren hun Indisch pensioen bij verzekeringsmaatschappijen herverzekeren en het is wel opmerkelijk, dat men hiervoor buitenlandse maatschappijen uitkoos.

In 1929 kreeg Madjoe een bondsvaandel; dit werd in 1936 ter gelegenheid van het 25-jarig jubileum vernieuwd.

Het jaar 1930 stond weer in het teken van groei; vele nieuwe afdelingen worden opgericht, nl. Ede-Wageningen, Alkmaar, Gouda, Roermond, Eindhoven, Zwolle-Kampen, Doesburg, Meppel, Putten en Venlo. Intussen was de sterkte der vereniging opgelopen tot ruim 1700 leden, een sterkte die nog nimmer was bereikt.

Zoals alles wisselvallig is bleek ook de glorie van Madjoe niet bestendig; in 1931 kwamen de eerste crisisverschijnselen in de vorm van salarisverlagingen voor de Indische ambtenaren en alhoewel dit nu niet direct in verband met de oud-onderofficieren gebracht kon worden, was men toch wel bevreesd dat ook zij een veer zouden moeten laten.

Dat deze vrees niet ongegrond bleek bewijst wel het door de Regering aan de Volksvertegenwoordigers gedane voorstel om de Indische salarissen en pensioenen maar eventjes met 17% te korten. In een buitengewone Algemene Vergadering te Amsterdam werd besloten daartegen een felle actie te voeren en inderdaad, dit besluit werd letterlijk opgevolgd. In diverse afdelingen werden protestvergaderingen gehouden en Madjoe stond daarin niet alleen. Intussen begonnen door de economische crisis nu ook leden te bedanken en was het einde van 1932 reeds een verlies te constateren van 132 leden. Voor Madjoe was een slechtere tijd aangebroken.

Ook financieel heeft de vereniging in 1931 en 1932 een groot verlies geleden, waardoor de plannen voor een eigen bondsgebouw, waarvoor jaren was gespaard, met één streek van de baan waren. Bovendien verloor Madjoe in maart 1932 haar algemeen-voorzitter, de heer W. A. Kolsteeg, door overlijden. Zijn laatste taak in Madjoe was voor hem te zwaar geweest; te veel was in de laatste twee jaren van zijn fysiek en moreel gevegd, terwijl diepe teleurstellingen met betrekking tot het financieel beleid hem hadden geknakt.

Deze donkere bladzijde in de geschiedenis van Madjoe heeft de vereniging geen goed gedaan. Vooral in Indië was de reactie duidelijk merkbaar; vele adspirant-leden bedankten.

Tot aan de AV op 24 juli 1932 heeft de heer Ch. P. A. van Raamsdonk als wnd.-alg.-voorzitter de vereniging geleid. In de bestuursperiode werd opnieuw een flinke actie ingezet tot behoud van onze pensioenen en op verscheidene plaatsen werden protestvergaderingen gehouden. De kamerleden werden bewerkt en voorzien van de nodige gegevens betreffende onze actie, welke gebaseerd was op normalisatie van alle Indische pensioenen.

Als algemeen-voorzitter wordt dan op die AV gekozen de heer M. Meiler, die reeds spoedig daarna het gevaar voor een pensioenkorting aankondigt en daartegen stelling wenst te nemen. Dan komt in Madjoe een nieuw geluid, nl. pensioenkorting, akkoord, maar eerst de pensioenen op een gelijke grondslag als de pensioenen der burgerlijke ambtenaren en officieren, nl. gelijkstelling met gelijk-

waardige groepen van landsdienaren. Hiertegenover stond echter een nog al grote groep in Madjoe die de pensioenen taboe verklaarde en van een korting niets wilde weten. Langzamerhand werd deze tegenstand minder en als dan, na de bestuursverkiezing in de AV op 29 juli 1934, de heer G. Japin het voorzitterschap van de heer Meiler heeft overgenomen, is daarmee voor Madjoe een nieuw tijdperk met een nieuw actieprogram ingeluid.

In nauwe samenwerking met de heer F. Witkamp, die in 1934 met pensioen naar Nederland was gekomen, werd een grootscheepse actie op touw gezet. Met grafieken en cijfers werd aangetoond de discriminatie met betrekking tot de pensioenen van de onderofficieren; een onrecht dat zijn oorzaak vond in de salarisregeling van 1925. Onder de leuze: „Rechtsherstel door Herwaardering” werd alles in het werk gesteld om Regering en Kamer te overtuigen van de noodzakelijkheid van een pensioenherziening. Verder werd tegenover het „pensioen taboe” gesteld „variabel pensioen”, aangepast aan de koopkracht van de gulden.¹⁾

Zowel in het HB als door de in de afdelingen opgerichte studiegcommissies werd al het mogelijke gedaan om zoveel mogelijk gegevens te verzamelen, welke van nut konden zijn voor deze actie. Het zou echter nog enige jaren duren voor het eerste succes kon worden geboekt.

De inmiddels opgelegde korting op de Indische pensioenen ondervond ook in de Tweede Kamer der Staten-Generaal geen onverdeelde goedkeuring en het gevolg daarvan was dan ook, dat de Regering er toe overging een commissie te benoemen, welke op korte termijn voorstellen zou moeten indienen voor normalisatie der pensioenen. In deze commissie werd de heer Japin als lid benoemd, hetgeen voor Madjoe een groot voordeel betekende, als was hij daarin niet in zijn functie van bondsvoorzitter van Madjoe, maar als gepensioneerd onderluitenant opgenomen.

Het door de commissie (Rutgers) ingediende voorstel tot herberekening Indische pensioenen onderging in de Tweede Kamer vrij veel wijzigingen, waardoor slechts een gedeeltelijke opheffing van onze achterstelling werd verkregen. Als werkelijk succes kwam de gelijkstelling der vóór 1920 gepensioneerden met die van ná 1920, een succes echter dat jaren te laat kwam voor de honderden, die reeds vanaf 1920 meegevochten hadden in de met taaie volharding gevoerde strijd. Zij hebben het uiteindelijk bereikte doel niet meer beleefd.

Op de 22e AV te Rotterdam (28-7-1938) werd een door het HB voorgelegde resolutie, houdende een besluit om geen verzoeken te richten tot de Rege-

¹⁾ Het heeft vele jaren geduurd alvorens deze gedachte gemeengoed zou worden, want men kan het beschouwen als een revolutie in de pensioenwetgeving. De huidige aanpassing van de Nederlandse pensioenen aan het geldende pensioenpeil en het principe van het waardevast pensioen, zoals men dit vindt toegepast bij de AOW en AWW, zijn de resultaten van een jarenlange strijd. Dit beginsel tijdig te hebben onderkend en gepropageerd, is het werk geweest van Madjoe.

ring, waaraan financiële consequenties verbonden zijn, verworpen, mede omdat hierbij de actie voorlopig zou moeten worden gestaakt. De president-HB, de heer Japin, trad daarom af en de overige HB-leden verklaarden zich bereid nog zes maanden aan te blijven, teneinde de afdelingen gelegenheid te geven naar een nieuw bestuur uit te zien. In een BAV op 30 oktober d.a.v. brengt een vrije stemming de heer Japin weder op de voorzitterszetel terug. Jammer genoeg bleef in de vereniging enig verzet hangen en trachtten enige opposanten voortdurend af te breken wat door het HB met zoveel zorg en toewijding was opgebouwd.

Het HB zag dan ook wel in, dat tegen bepaalde elementen niets met goede woorden viel te bereiken en legde het bijltje er bij neer. De sterkte van de vereniging had onder al dit gewroet te lijden en liep belangrijk terug.

Op 29 april 1939 trad het HB af en werden, met uitzondering van de penningmeester en commissaris-redacteur, nieuwe functionarissen gekozen. In verband met hetgeen later zou uitwijzen, nl. dat deze keus niet gelukkig is geweest, gaan we deze periode maar liever stilzwijgend voorbij.

Dan komt de oorlog en daarmee een lamleggen van elke actie. De voorzitter treedt om persoonlijke redenen af en op een Algemene Vergadering, welke kort daarna in 1942 werd gehouden, wordt zijn opvolger, na afkeuring van zijn beleid, niet herkozen. Met hem verdwijnt nog een HB-lid en krijgt de heer J. F. Braun de leiding, met als secretaris de heer A. Coesijns, die deze functie sedertdien onafgebroken vervult en naar wij hopen en vertrouwen nog niet aan aftreden denkt.

Het is, niettegenstaande geen actie gevoerd kon en mocht worden, geen gemakkelijke taak geweest om buiten de grijpvingers van de bezetters te blijven, maar het is gelukt. Wel werd aan Madjoe verboden de uitgifte van het maandblad voort te zetten, maar door het uitgeven van gestencilde mededelingen werd het contact met de afdelingen en leden vrij goed onderhouden. Het is vooral aan de energieke secretaris, de heer A. Coesijns, te danken geweest dat, door dit min of meer illegale Madjoe-blaadje, de verenigingsband kon blijven bestaan.

Ook ter beveiliging van de financiën moesten bijzondere maatregelen worden genomen en ook daarmee had het HB succes.

In april 1946 verscheen weder het maandblad, dus nadat gedurende 15 maanden met mededelingen was gewerkt. In dezelfde maand moest ook de president-HB zijn functie neerleggen wegens drukke werkzaamheden. De juist door Madjoe ingezette actie ter verkrijging van een duurtetoeslag zou er onder geleden hebben, als de president niet voldoende tijd beschikbaar kon stellen om aan deze actie leiding te geven. Na enige maanden wordt de voorzitterszetel ingenomen door de heer F. J. C. Eijlast, die aan deze eis voldeed en vrij spoedig de actie tot een vrij bevredigend resultaat wist te brengen. De oorspronkelijk door de Regering voorgestelde 10% duurtetoeslag werd, niet in het minst door de actie van

Madjoe, belangrijk in ons voordeel gewijzigd. He-las scheen de werklust van de heer Eijlast hiermede te zijn uitgeput, want spoedig daarna verliet hij zijn post en wordt dan opgevolgd door de heer L. F. Berloth. Deze kwam reeds dadelijk voor moeilijke problemen te staan, problemen welke door de na-oorlogse gepensioneerden bij hun intrede in Madjoe werden meegebracht. We noemen hier b.v. rehabilitatie-uitkeringen, achterstallige salarissen en pensioenen, verhoging van pensioenen van hen, die bij de mobilisatie in Indië weder in actieve dienst werden hersteld, enz. enz. Door de ingezette actie-leden-werving, vooral onder de nieuwkomers, groeide weliswaar de sterkte aan tot ongekende hoogte, maar daarmee hielden de werkzaamheden van het HB geen gelijke tred en het was alweer het ontbreken van voldoende vrije tijd, welke voor een verenigingsleider beschikbaar moet zijn om deze werkzaamheden naar behoren te kunnen verrichten, die de heer Berloth noopten om af te treden. Onder zijn leiding kwamen de samenwerking met het AMP tot stand. In de eerste gecombineerde vergadering werd besloten tot instelling van een pensioencommissie, bestaande uit drie leden van de AMP en drie van Madjoe. Enige belangrijke rekestten zijn door deze commissie opgesteld en na autorisatie van de AV bij de Regering ingediend. Resultaat nihil.

De actie tot verkrijging van hogere duurtetoeslag bracht ons de toezegging van de Regering, dat deze met terugwerkende kracht tot 1 januari 1949 zou worden toegekend, maar tot op heden is deze belofte niet vervuld. Wel werd deze toezegging zelfs éénmaal ingetrokken, doch door de interpellatie van het Tweede Kamerlid de heer v. d. Wetering hernieuwd, zij het met de nodige restricties. In Madjoe heerste door al deze teleurstellingen grote verbittering; men wilde zelfs zover gaan om door middel van demonstraties, protestvergaderingen enz. aan onze actie meer kracht bij te zetten. Er was toen een BAV voor nodig om de gemoederen te doen bedaren en het resultaat daarvan was gelukkig, dat de actie, zoals deze door het HB was gevoerd, werd goedgekeurd.

Op deze BAV (9-10-1949) trad de heer Berloth af en werd opgevolgd door de heer J. F. Braun. De samenwerking met de Nibeg bracht Madjoe als eerste resultaat de oprichting van de stichting OMINK, waarin medevertegenwoordigd waren OAD en NIOV, voorts werd nauwere samenwerking tot stand gebracht met de Bond van gep. Ind. burg. ambtenaren en met OAB, terwijl in het Comité van actie tot uitbetaling van achterstallige pensioenen Madjoe ook zitting had.

In mei 1953 trad de heer Braun af en werd opgevolgd door de heer Pino.

Inmiddels was de toestand van de achtergebleven pensioenen zó nijpend geworden, dat ook de Regering de noodzaak tot sanering moest erkennen — en hiermede werd bewaarheid hetgeen wij reeds in 1934 met betrekking tot pensioen taboe en variabel pensioen schreven — dat de achtergebleven pensioenen moesten worden verhoogd. Maar in stede

van sanering zocht men de oplossing in een systeem van toeslagen op de pensioenen. De lijdensgeschiedenis van deze regelingen is algemeen bekend en behoeft hier dus niet te worden gememoreerd.

Al deze lapmiddelen hadden slechts dit resultaat, dat de chaos in de pensioenregelingen steeds groter werd. Deze toestand werd nog verergerd door de soevereiniteitsoverdracht, waardoor de rechten van de gepensioneerden geheel op losse schroeven kwamen te staan. Dit had echter het gevolg, dat bij de Indische belangenorganisaties het bewustzijn groeide dat het noodzakelijk was het vraagstuk zelf aan te pakken en dat alleen door eendrachtige samenwerking iets kon worden bereikt.

Op initiatief van de Indische Pensioenbond en in samenwerking met Madjoe, BENDOR en NIBEG werden enige deskundigen aangezocht om een saneringsvoorstel te ontwerpen. Het resultaat hiervan was het bekende saneringsrapport van de heer Von Meijenfelt dat op 11 december 1953 de Regering werd aangeboden.

Met dit rapport was de eerste stap gezet op het moeizame pad der sanering.

Bij nadere bestudering van het rapport bleek echter, dat het militaire element daarin te veel was verwaarloosd en dat men geen rekening had gehouden met het feit, dat de pensioenen van de militairen beneden de rang van officier in 1925 niet voldoende volgens de BBL-beginselen waren gewaardeerd. Het onrecht in het verleden begaan, diende eerst te worden hersteld. Bovendien — en dat was feitelijk de kern van de zaak — vermeenden wij dat de voorgestelde methode van saneren voor de militaire pensioenen niet de meest doeltreffende was. Een verdere bestudering gaf ons de overtuiging, dat een *rechtstreekse* integratie van de militaire pensioenen in de Nederlandse militaire pensioenwetgeving de eenvoudigste en meest doeltreffende oplossing zou zijn. Deze opvatting werd ook door Bendor en de andere militaire belangenorganisaties gedeeld en versterkt door het feit, dat men in Nederland bezig was een volledige herziening van de pensioenen te bewerken. Daarom dienden wij aan te knopen bij het Regeringsstandpunt met betrekking tot een herziening van de Nederlandse pensioenen, zoals neergelegd in het in 1953 verschenen Interimrapport van de staatscommissie-Poelje, hierop neerkomende dat bij een voorgestelde wijziging der pensioenen ook de oude pensioenen dienden te worden herzien en verhoogd tot het huidige pensioenpeil.

Naar aanleiding van het vorenstaande was het HB van mening, dat een saneringsvoorstel gebaseerd op deze beginselen diende te worden ontworpen, waarvan de uitwerking werd opgedragen aan de heren Witkamp en Coesijns.

Zo ontstond na enkele maanden het bekende rapport van Madjoe als aanvulling op het saneringsrapport van de Indische Pensioenbond. In de eerste plaats werd nu getracht tot een gemeenschappelijke actie te komen van alle Indische belangenorganisaties, teneinde een gemeenschappelijk front te vormen en bij de Regering aan te dringen op een spoed-

dige herziening van de Indische pensioenen. Dit werd mogelijk gemaakt doordat ook de FAI met een eigen saneringsvoorstel naar voren was gekomen. Ook de KNAF en de NIBEG lieten bij deze actie hun stem horen. Na enige voorbereiding kwam op initiatief van Madjoe op 20 juni 1955 te Utrecht de eerste bijeenkomst tot stand van alle Indische belangenorganisaties.

Op deze historische bijeenkomst gaf de heer Witkamp een uiteenzetting van de huidige situatie en de dringende noodzakelijkheid om met terzijdestelling van onderlinge meningsverschillen tot een gemeenschappelijke actie te komen.

Deze conferentie — gevolgd door meerdere samenkomsten — was het begin van een vruchtbare eendrachtige samenwerking.

De eerste vrucht van deze samenwerking was een gemeenschappelijk rekest betreffende het standpunt van de Indische belangenorganisaties ten aanzien van het Indische pensioenvraagstuk, dat op 1-11-'55 aan de Regering werd aangeboden namens 11 organisaties vertegenwoordigende ± 65.000 leden.

Intussen werden in de Kamer — mede als gevolg van de actie der samenwerkende organisaties — in de loop van 1954-1955 over de sanering der pensioenen meermalen vragen gesteld. Het resultaat hiervan was dat in de loop van 1956 en begin 1957 een omvangrijk tweedelig studierapport verscheen, dat aan de belangenorganisaties ter beoordeling werd toegezonden.

In december 1956 moest de heer Pino wegens particuliere omstandigheden zijn functie als bondsvoorzitter neerleggen. De heer Hendriks volgde hem als wnd.-president op. De heer Witkamp bleef belast met de pensioenaangelegenheden.

De bestuursperiode onder de heer Pino is een zeer belangrijke geweest. Onder zijn leiding was het dat de aansluiting plaatsvond van Madjoe bij de meer dan 22 miljoen tellende WVF (World Veterans Federation).

Op het lustrumcongres d.d. 23-6-1956 werd door de heer Van Ommen Kloeke, council-lid van de WVF, bekendgemaakt dat Madjoe, bij besluit van het wereldcongres der WVF te Brussel in mei 1956, toegelaten was als lid van de WVF. Het is vooral de heer v. d. Meer geweest die voor deze aansluiting heeft geijverd. In hetzelfde jaar had ook de stichting plaats van het Ned. Comité van de Lamp van de Broederschap (26-9-1959), van welke stichting Madjoe een van de medeoprichters werd. Hiermede trad Madjoe in het internationale vlak van samenwerking met andere organisaties voor wereldvrede en broederschap der volkeren.

Inmiddels waren de Nederlandse pensioenen gesaneerd en geheel oppgetrokken naar het peil van 1-1-1957, terwijl ook de Nederlandse kortingswet op dit datum in werking trad, spoedig gevolgd door een ontwerp-kortingswet voor de Indonesische pensioenen, dat eveneens aan de Indische belangenorganisaties ter beoordeling werd toegezonden. Het zou ons te ver voeren de bezwaren tegen de door de studiegroep ontworpen saneringsvoorstellen en die

tegen het ontwerp-kortingswet uitvoerig te bespreken. De besprekingen in het z.g. informeel overleg brachten niet het gewenste resultaat. De volledige gelijkstelling met de pensioenen van het Nederlandse leger kon niet worden bereikt. Daarom werd in de slotzitting van het informeel overleg met de studiec commissie op 29 april 1957 door Madjoe, namens alle militaire belangenorganisaties, een verklaring afgelegd waarin werd gezegd, dat de militaire belangenorganisaties hun standpunt ten aanzien van een algehele gelijkstelling (integratie) met de Nederlandse pensioenen onverminderd bleven handhaven.

Op de 36e AV in mei 1957 werd de heer Hendriks tot president gekozen en brak een periode van grote activiteit aan. Onder zijn bestuur kwam de zgn. Overkoepelingscommissie tussen de AMP en Madjoe tot stand, waardoor de behartiging van de militaire pensioenbelangen aanmerkelijk werd bevorderd (november 1958). Dit was te meer noodzakelijk gezien het feit, dat onze belangen — als gevolg van de sanering — voor een groot deel in de Nederlandse sfeer kwamen te liggen. Het was de eerste stap voor een samenwerking op breder basis, die uiteindelijk — op initiatief van de AMP en Madjoe — zijn bekroning vond in de oprichting van de CRBP (Centrale Raad voor de Behartiging van de gemeenschappelijke Pensioenbelangen; 2-2-1959).

Met Madjoe vormden nog zeven bonden van gepensioneerden deze Centrale Raad, met een vertegenwoordiging van ± 45.000 leden. Het was onder de energieke leiding van de heer R. J. A. Adriaansz (AMPJ), met de heer F. Witkamp (Madjoe) als secretaris en de heer C. A. Ch. van Uythoven (Ind. Pensioenbond) als commissaris dat dit grote werk tot stand werd gebracht. Daarnaast bleef de overkoepelingscommissie, voor de behartiging van specifieke militaire belangen, bestaan.

Trots deze grote successen was 1958 voor het HB een zeer moeilijk jaar geweest. Enige afdelingen gingen een oppositie vormen tegen het HB, vooral wat de leiding en de redactie van het orgaan betrof. Dit kwam tot uiting op de 37e AV te Arnhem. Hoewel het beleid van het HB op deze AV met bijna algemene stemmen werd goedgekeurd, gingen de afgevaardigden toch niet voldaan huiswaarts. De zo noodzakelijke rust was in de vereniging niet teruggekeerd.

Men bleef in de notulen kritiek oefenen op de leiding van de 37e AV en op de comm.-redacteur. Het HB aanvoelende dat zij niet het vertrouwen van de gehele vereniging had, besloot op 20 juli 1958 te Utrecht een BAV te beleggen, waar het beleid nader behandeld zou worden en c.q. wijziging statuten en huish. reglement.

Ook op deze BAV kwam men niet tot een volledige oplossing en werd het beleid met geringe meerderheid van stemmen goedgekeurd. Daarom besloot het HB haar mandaat ter beschikking te stellen van de vereniging. Een uiterst moeilijke situatie voor Madjoe, waar men niet uitkwam. Tenslotte besloot het

HB aan te blijven tot de e.v. AV, waarmee deze moeilijke kwestie voorlopig was opgelost.

De actie werd intussen met grote energie voortgezet, al was het zwaartepunt dan ook verlegd naar de CRBP.

De jonge centrale begon haar werkzaamheden met het indienen van een aantal zeer belangrijke rekestten (kortingswet, waardevast pensioen, georganiseerd overleg en huurcompensatie), terwijl daarnaast een aantal besprekingen werden gevoerd met verschillende kamerleden en fractieleiders. Veel werk werd ook verzet met betrekking tot de pensioenbelangen van onze Surinaamse kameraden, wier pensioen bij de sanering ten eerste in de verdrukking waren gekomen. Trots de toezegging door de Regering in 1955 gedaan, bleven deze pensioenen vrijwel op hetzelfde niveau, in vele gevallen zijn ze door de intrekking van de valutatoeslag zelfs lager geworden. Ofschoon Madjoe alles deed om hierin verandering te krijgen, gelukte dit niet. De actie wordt echter voortgezet en er zijn tekenen die er op wijzen, dat ook hier — naar wij hopen binnen niet al te lange tijd — een bevredigende oplossing zal worden gevonden.

Wat in Suriname is geschied, is een groot onrecht waarin Madjoe niet kan en niet mag berusten.

In het begin van 1959 deden zich binnen het HB moeilijkheden voor die hun ontlading vonden op de 38e AV te Utrecht (mei 1959). Er werd een geheel nieuw HB gekozen met de heer Witkamp als president. Dit nieuwe college kwam reeds direct voor grote problemen te staan in verband met allerlei pensioenvraagstukken, zoals het rapport-Van Poelje, Kortingswet, AWW, Huishuurcompensatie, Waardevast pensioen e.a. Bovendien kwam als gevolg van de sterk gestegen kosten voor levensonderhoud de positie van de gepensioneerden opnieuw in de verdrukking. Onder leiding van de CRBP bleef de actie gericht op een geleidelijke afschaffing van de Kortingswet en de instelling van het waardevast pensioen (koppeling van de pensioenen aan de salarissen). Dit had in zoverre resultaat, dat in het voorlopig verslag inzake het nieuwe wetsontwerp-Kortingswet AOW en AWW de betrokken commissie zich een voorstander toonde van het waardevast pensioen, terwijl de bezwaren tegen genoemd wetsontwerp de Regering noopte de behandeling van deze wet uit te stellen in afwachting van de behandeling van de nieuwe pensioenwetten. En hiermede was reeds veel gewonnen.

Intussen waren in het georganiseerd overleg tussen Regering en de Ambtenarenorganisaties de besprekingen begonnen over een salarisverhoging en een nieuwe huurcompensatie. Het liet zich aanvankelijk aanzien dat de gepensioneerden opnieuw in het gedrang zouden komen. Door de CRBP werd — in samenwerking van de Algemene Nederlandse Bond van Gepensioneerden en de Bond van gepensioneerd Spoor- en Tramwegpersoneel — alles in het werk gesteld om dit te voorkomen. Eerst na moeizame onderhandelingen kwam een regeling uit de bus die helaas niet aan de wensen van de gepensioneerden

tegemoet kwam, maar die toch voor vele groepen een aanmerkelijke verlichting betekende.

Het heeft geen zin hier op deze regeling — waarin o.a. ook wordt voorgesteld om de korting op de pensioenen terug te brengen tot 1,4% — nader in te gaan. Wij dienen het betrokken wetsontwerp af te wachten. Het ziet er in elk geval wel naar uit dat 1960 en 1961 voor de gepensioneerden belangrijke jaren zullen worden, waarin over hun toekomstige positie zal worden beslist.

Deze positie is — over het geheel genomen — op het ogenblik niet slecht. Als wij de balans opmaken en een terugblik werpen op het 50-jarig bestaan van Madjoe dan kan gesteld worden, dat deze organisatie voor haar leden baanbrekend werk heeft verricht. Baanbrekend in die zin, dat zij de sociaal-economische positie van de onderofficieren — die er 50 jaar geleden bedroevend uitzag — tot een volledig menswaardige hoogte heeft weten op te voeren. Wat OAB deed voor de actief-dienende onderofficier, dat deed Madjoe voor de gepensioneerde onderofficier.

Geboren uit de nood der tijden is het doel van de oprichting van Madjoe voor alles geweest: Het vormen van een actieve strijdorganisatie ter behartiging van de materiële belangen van de oud-onderofficieren van het KNIL.

In dat opzicht heeft Madjoe haar taak nooit verloochend. Er is zelfs een tijd geweest dat in Indië de lezing van het Madjoe-orgaan in kantines verboden was. Dat was in de dagen dat de oude koloniale conservatieve geest de strijd van de onderofficieren voor betere bestaansvoorwaarden als een gevaar voor de discipline zag. Voor Madjoe was dit een bewijs dat zij juist op de goede weg was. En evenals in de crisisjaren van OAB zijn haar leiders zich steeds bewust gebleven, dat de behartiging van de materiële belangen de onmisbare voorwaarde vormt voor de zedelijke en geestelijke verheffing.

Het schandelijk onrecht aan de minimaal gepensioneerden begaan was haar steeds een stimulans om te blijven doorvechten, ook al waren er legercommandanten die dit minder prettig vonden.

Gelukkig is dit alles thans voorbij. Legercommandanten kwamen en gingen, maar Madjoe is gebleven. En dat niet alleen. In de 50 jaren van strijd de achter ons liggen zijn vele successen geboekt en heeft Madjoe zich ontwikkeld tot een sterke bond, welke een vooraanstaande plaats inneemt onder de Indische belangenorganisaties.

Dit alles is tot stand gekomen door de offerbereidheid van onze voorgangers, die tijdens hun leven hun werkkraft in dienst stelden van de vereniging. En als wij thans een behoorlijk pensioen hebben, dan is dit de vrucht van *hun* werk, van de paddi die zij gezaaid hebben, maar die zij helaas niet meer hebben mogen oogsten.

Als straks op het jubileumcongres het vaandel zich zal neigen ter ere van onze doden, zullen wij vooral hen met dankbaarheid in ons hart gedenken.

1 juli 1961

M. G. J. Hendriks

Historisch overzicht 1961-1971

In het „Gedenkboek KNIL”, het door onze vereniging uitgegeven standaardwerk ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan van Madjoe in 1961, is een hoofdstuk gewijd aan de geschiedenis van Madjoe, samengesteld door het hoofdbestuurslid M. G. J. Hendriks, die tot aan zijn overlijden op 2 december 1966 deel heeft uitgemaakt van het hoofdbestuur. Het is zinvol om in dit speciale nummer van ons orgaan ter gelegenheid van het 70-jarig bestaan van onze vereniging daarop aan te sluiten met een beknopt overzicht van de geschiedenis van Madjoe over de periode 1961-1971.

Tijdens de Algemene Vergadering, gehouden op 16 en 17 juni 1961, werden de reglementair aan de beurt voor aftreden zijnde hoofdbestuursleden met algemene stemmen herkozen en in de bestaande vacatures voorzien door de verkiezing van twee nieuwe HB-leden, zodat de samenstelling van het hoofdbestuur werd:

president: F. Witkamp; secretaris: A. Coesijs; penningmeester: J. Westendorp en als commissarissen G. van der Noen, M. G. J. Hendriks, W. J. Liefheid en L. J. de Vos.

Dit hoofdbestuur zag zich in samenwerking met de overige organisaties van gepensioneerde overheidsdienaren gesteld voor vraagstukken als het verkrijgen van de welvaartsvastheid, de kortingen op de pensioenen bij gelijktijdig genot van AOW/AWW-uitkering, een ziektekostenverzekering gepensioneerden, integratie van de Indische pensioenen in de Nederlandse pensioenwetgeving en de onbillijke positie waarin onze Surinaamse bondsmakkers en aldaar gevestigd waren komen te verkeren na de saneringsregeling. Voor hen werd in dat jaar een fraai succes bereikt, doordat aan hen een toeslag van gemiddeld 50% werd toegekend met terugwerkende kracht tot 1 januari 1960. Groot bezwaar hadden de Samenwerkende Indische pensioen Bonden (SIB) echter tegen sub 3 van de beschikking nr. C 61/1497 van 17 oktober 1961, waarin deze 50% toeslag werd geregeld, luidende:

„Na 1 januari 1960 op vorenbedoelde pensioenen toegekende en nog toe te kennen toeslagen zullen — indien niet nadrukkelijk anders bepaald — in Suriname en Nederlandse Antillen op de in sub 1 bedoelde extra toeslag in mindering worden gebracht”, doch hun bezwaren werden afgewezen.

Over de overige vraagstukken werd de samenwerking, zowel met de SIB als in CRBP-verband en SPO-verband onverminderd voortgezet, resulterende in de indrukwekkende, massale demonstratieve vergadering van gepensioneerde overheidspersoneel op 12 april 1962 in de Houtrusthallen in Den Haag. In november 1962 werd door de minister een voorontwerp nieuwe pensioenwet aan de Commissie voor Georganiseerd Overleg aangeboden, waarin het principe van de welvaartsvastheid was opgenomen voor de overheidspensioenen, nadat deze eerst nog zouden worden opgetrokken wegens de achterstand sinds 1957 ontstaan. Met dit voorontwerp werd de grond-

slag gelegd voor een beter en rechtvaardiger pensioenbeleid en leek een reeds sinds de dertiger jaren door OAB en Madjoe gepropageerde stelling „Een variabel pensioen, gebonden aan de koopkracht van de gulden” werkelijkheid te worden.

Een historisch jaar was 1963 door de invoering van de welvaartvastheid der pensioenen, gepaard gaande met een optrek van onze pensioenen met 32,13%. Deze verkregen welvaartsvastheid is een zeer groot goed, de afgelopen jaren hebben wel bewezen dat de praktische betekenis daarvan voor ons zelfs een bestaansvoorwaarde betekent. De samenloopregelingen van overheidspensioen met AOW-uitkering en de daarmee verbonden korting tot 80% van het AOW-bedrag op het eigen pensioen was en is teleurstellend, omdat vooral de lagere pensioenen daarvan de dupe dreigen te worden, terwijl ook de optrekking van juist de lagere Indische militaire eigen en weduwenpensioenen naar onze mening onvoldoende was. Immers, bij de sanering van 1957 waren de Indische militaire pensioenen niet consequent opgetrokken naar die van de ranggenoten van de Nederlandse strijdkrachten.

Voor de Indisch gepensioneerden, afkomstig en gevestigd in Suriname en de Nederlandse Antillen, dreigde nu het eerder geciteerde sub 3 van de genoemde beschikking fataal te worden, waardoor de verkregen welvaartsvastheid voor hen geen enkele verbetering zou brengen bij de invoering daarvan. De SIB slaagde slechts gedeeltelijk in haar pogingen dit te voorkomen, wilde men niet opnieuw grote onbillijkheden scheppen.

Zonder iemand ook maar iets tekort te willen doen, mag dit beknopt overzicht van het voor ons zo belangrijke jaar 1963 niet worden beëindigd zonder een eresaluut aan twee Madjoe-voormannen, Frank Witkamp en Arie Coesijns, die jaren hadden gewerkt en geijverd voor een variabel pensioen, gebonden aan de koopkracht van de gulden, en de principiële mogelijkheid van hun doelstelling nu zagen verwezenlijkt in een welvaartsvaste pensioenregeling.

De jaren 1964 en 1965 werden geheel beheerst door een voortgezette samenwerking in CRBP-verband en SPO-verband voor de algemene pensioenbelangen. Het gemeenschappelijk werkprogramma omvatte o.a. functionele optrek van de pensioenen waar dit in de praktijk nodig bleek, afschaffing c.q. verzachting van de kortingsregelingen, een ziektekostenregeling gepensioneerden en het voorontwerp voor een nieuwe Algemene Burgerlijke Pensioenwet. Ook het vraagstuk van de achterstallige salarissen over de periode in Japanse krijgsgevangenschap doorgebracht was voor Madjoe een zeer belangrijke zaak en zou dit tot heden blijven. Daarom is daaraan en afzonderlijk gedocumenteerd artikel gewijd, samengesteld door de heer H. B. Verwayen, voorzitter van onze Commissie Achterstallige Salarissen.

Ondanks de activiteiten van de Samenwerkende Pensioen Organisaties (SPO) blijkt het uiteindelijke wetsontwerp voor een nieuwe Algemene Burgerlijke

Pensioenwet 1966 voor de reeds gepensioneerde overheidsdienaren teleurstellend. Alleen indien in de bezoldiging van het overheidspersoneel een wijziging van algemene aard wordt aangebracht, worden de pensioenen in overeenkomstige mate aangepast volgens het principe van de welvaartsvastheid. Op zichzelf staande wijzigingen in de bezoldiging van personeelsgroepen — zoals leger, politie, onderwijs e.a. — blijven dus buiten beschouwing, zodat van een functionele optrek van de pensioenen geen sprake is. Van afschaffing of verzachting van de kortingsregelingen is evenmin sprake. Ook niet van Inspraak Gepensioneerden of van de mogelijkheid van rechtstreekse vertegenwoordiging in de Raad van Toezicht. De minister van Binnenlandse Zaken heeft de bezwaren van de Staten-Generaal tegen het wetsontwerp ondervangen door de toezegging, dat na een aanloopperiode van enkele jaren een „nouvele” zal worden ingediend ter correctie van in de praktijk gebleken onvolkomenheden van de nieuwe pensioenwetten en daar terugtrekking van het wetsontwerp beslist nadelig zou zijn, zowel voor het nog actief-dienend als het reeds gepensioneerd overheidspersoneel, wordt het wetsontwerp aanvaard en treedt op 1 januari 1966 in werking.

Met het oog op de verkiezingen voor de Tweede Kamer in 1967 besluiten de Samenwerkende Pensioen Organisaties zich met een vijftal vragen te wenden tot de hoofdbesturen van alle politieke partijen welke in de Tweede Kamer vertegenwoordigd zijn. De vragen en de ontvangen antwoorden worden in de verenigingsorganen gepubliceerd, uiteraard zonder commentaar van de hoofdbesturen van de organisaties, doch op een zodanig tijdstip voor de verkiezingen, dat elk lid individueel daarmee desgewenst rekening kan houden met het uitbrengen van zijn of haar stem.

De Samenwerkende Indische Pensioen Bonden wenden zich in januari 1967 met een memorandum tot de fractievoorzitters van alle politieke partijen in de Tweede Kamer betreffende de aanpassing van de pensioenrechten der voormalige Indische overheidsdienaren aan de pensioenrechten der Nederlandse overheidsdienaren, zoals deze rechten nu zijn vastgesteld in de Algemene Burgerlijke Pensioenwet 1966.

Ingevolge een beschikking van de Nederlandse ministers voor Zaken Overzee en Financiën waren de Indische pensioenen toegekend aan uit Suriname afkomstige en aldaar gevestigde gepensioneerden met ingang van 1 januari 1958 niet onderworpen aan de Nederlandse loonbelasting, doch aan de gunstiger Surinaamse belastingtarieven. Op grond van de Rijkswet van 28 oktober 1964, Stbl. 425, werden deze Indische pensioenen plotseling ook onderworpen aan de Nederlandse loonbelasting en moesten de Indisch gepensioneerden in Suriname in feite dus dubbele belasting betalen. In goede samenwerking met de Indische Pensioenbond werd nog in 1966 bereikt dat verdere heffing van dubbele belasting werd voorkomen op grond van het bepaalde in dezelfde Rijkswet. In 1969 werd tenslotte bereikt dat

de voor hen zo nadelige belastingregeling in gunstige zin werd herzien tot voldoening van onze in Suriname gevestigde leden. De eerder ingehouden Nederlandse loonbelasting werd aan hen gerestitueerd en, dank zij de medewerking van zowel de Nederlandse als de Surinaamse belastingautoriteiten, met gelijktijdige verrekening van nog eventueel verschuldigde Surinaamse belasting, waardoor navorderingen werden voorkomen. Zo werd aan hen tenminste nog enige compensatie geboden voor de afwijzing, eveneens in 1969, van een door Madjoe en de Indische Pensioenbond ingediend verzoek om aan hen een extra duurtetoeslag toe te kennen in verband met de stijgende kosten van het levensonderhoud aldaar.

Het jaar 1967 werd voor wat betreft de Samenwerkende Pensioen Organisaties vooral beheerst door het ingediende wetsontwerp Ziektekosten Voorziening Ambtenaren, waaraan ook de gepensioneerden op vrijwillige basis zouden kunnen deelnemen. Na aanvankelijk gunstige berichten werden de gepensioneerden onverwachts weer geconfronteerd met voor hen wel zeer nadelige wijzigingen. De SPO reageerde prompt op de wijze zoals verwacht mag worden. Ook de organisaties van actiefdienend overheidspersoneel nam het in het Georganiseerd Overleg op voor de gepensioneerden. De al te grove kantten aan de voorgestelde wijzigingen werden bijgeslepen, waarna het Georganiseerd Overleg tot een aanvaardbaar éénstemmig advies kon komen, nodig om nog verdere vertraging van het wetsontwerp te voorkomen. Verwacht kon worden dat het wetsontwerp ZVA ultimo februari 1968 in de Tweede Kamer zou worden behandeld en nog medio 1968 in werking zou treden.

Ook de Samenwerkende Indische pensioen Bonden waren in 1967 zeer actief. Het standpunt van de SIB, zoals neergelegd in het aangeboden memorandum eerder in dat jaar, bleef niet geheel en al zonder weerklank, er ontstond meer belangstelling en begrip voor ons standpunt en onze argumenten. Dit kwam o.a. tot uiting bij de behandeling door de Bijzondere Tweede Kamercommissie van het ontwerp Verdelingswet Schadeclaims Indonesië, waarbij van het oorspronkelijk door de Regering ingediende wetsontwerp niet veel overbleef.

De grootste teleurstelling welke 1968 ons bracht was de verwerping op 29 februari 1968 door de Tweede Kamer van het wetsontwerp Ziektekosten Voorziening Ambtenaren. Wij werden helemaal niet gerustgesteld door Regeringstoezeggingen met rekbare begrippen als „korte termijn” en „bereidheid om spoed te betrachten” ten behoeve van de gepensioneerde overheidsdienaren en de feiten hebben ons helaas in het gelijk gesteld. Alle inspanningen van de SPO ten spijt zou het dan ook tot 1 januari 1971 duren eer door het flink optrekken van het grensbedrag voor toetreding tot de vrijwillige ziekenfondsverzekering veel gepensioneerden, ongeacht leeftijd, daarvan gebruik kon maken. Ook de inkomensgrens voor toetreding tot de Bejaarden Ziekenfondsverzekering werd op die datum beduidend verhoogd

door invoering van een 4e groep, waardoor ook veel klein-gepensioneerden boven de 65 jaar daarvan nu gebruik kunnen maken. Wij zijn voor deze maatregelen echt wel erkentelijk, maar verre van voldaan.

Op aandrang van de organisaties van actiefdienende overheidsdienaren werd in 1968 als incidentele maatregel bij het berekenen van de nacalculatietrend de kwestie „centen of procenten” opgelost door ieder ambtenaar eenzelfde bedrag toe te kennen uit het beschikbare trendbedrag. Deze incidentele maatregel was niet van toepassing voor de gepensioneerden, voor hen bleef de procentuele uitkering gehandhaafd. Na die ene keer is het opvallend stil geworden over de kwestie centen of procenten.

In 1968 werden we opgeschrikt door de gevolgen welke het toepassen van de letterlijke tekst van artikel 12 van het Weduwen- en Wezenfonds voor Europese militairen beneden de rang van officier kan hebben, indien men na pensionering weder in dienst was getreden bij een Nederlandse overheidsinstantie en men de status van ambtenaar in de zin van de pensioenwet had verkregen. Dank zij de medewerking van de Raad van Beheer van de SAIP werd bereikt, dat alle belanghebbenden nog éénmaal in de gelegenheid werden gesteld om vrijwillig deelgenoot in het fonds te blijven door alsnog te voldoen aan het gestelde in artikel 12.

De in 1969 door het werk van de Samenwerkende Pensioen Organisaties tot stand gekomen regeling „Inspraak Gepensioneerden” is een beduidende stap in de goede richting gebleken voor een beter overleg tussen overheid en gepensioneerden door de loyale interpretatie naar de geest van deze regeling door de staatssecretaris en de betrokken hoofdamttenaren.

Wanneer het om specifieke belangen van de Indisch gepensioneerden gaat, vinden wij daarvoor steeds een open deur, zowel bij de Afdeling Overzeese Pensioenen van het Ministerie van Binnenlandse Zaken als bij de Stichting Administratie Ind. Pensioenen, al moet het initiatief daartoe als regel van de organisaties uitgaan.

De Samenwerkende Indische pensioen Bonden spannen zich in voor wijziging van de bepaling in de Beperkingwet Nederlandse Toeslagen op Indische pensioenen, waardoor altijd de maximum korting van 80% van het AOW/AWW-bedrag wordt toegepast op alle Indische weduwenpensioenen, ongeacht de korting welke op het eigen pensioen van de overleden echtgenoot werd toegepast op grond van zijn diensttijd. Dit onderwerp bleek bij bestudering veel ingewikkelder en gecompliceerder te zijn dan verwacht en het duurde dan ook tot augustus 1970 alvorens een verzoekschrift terzake kon worden ingediend. Het duurde ook langer dan gebruikelijk alvorens een uitvoerig schrijven van de staatssecretaris werd ontvangen met enkele vraagpunten terzake, waarover het overleg nog niet is afgesloten.

Evenals in 1966 besluiten de Samenwerkende Pensioen Organisaties in 1970 om zich in verband met de verkiezingen voor de Tweede Kamer in 1971, weder met een aantal vragen te wenden tot de

hoofdbesturen van alle politieke partijen welke in de Tweede Kamer zijn vertegenwoordigd. Ook de Samenwerkende Indische pensioen Bonden formuleren enkele vragen over specifieke Indische pensioenbelangen en dienen die eveneens in. De vragen en ontvangen antwoorden werden in de verenigingsorganen gepubliceerd, evenals in 1967 zonder commentaar van de hoofdbesturen van de organisaties, doch wel op een zodanig tijdstip voor de verkiezingen, dat elk lid individueel daarmee desgewenst rekening kon houden met het uitbrengen van zijn of haar stem.

Allesoverheersend is echter sinds 1963 tot heden de actie geweest tegen de bestaande kortingsregelingen wegens samenloop met AOW- of AWW-uitkering, waardoor immers juist de lagere eigen- en weduwnpensioenen worden bedreigd met totale wegstaking daarvan, hetgeen nimmer de bedoeling van de wetgever kon zijn geweest. Men kan dit moeilijke en gecompliceerde vraagstuk niet beoordelen zonder rekening te houden met de daarmee samengaande sociale voorzieningen. Aanvankelijk vonden wij voor onze geargumenteerde bezwaren nergens gehoor. Integendeel, men was van mening, dat de gepensioneerde overheidsdienaren als gevolg van de in 1963 verkregen welvaartsvastheid reeds in een gunstiger positie verkeerden dan gepensioneerde werknemers uit het bedrijfsleven. Mede door de op gang zijnde besprekingen om te komen tot een welvaartsvaste pensioenregeling voor alle werknemers in het bedrijfsleven is in die mening wel het een en ander veranderd en vinden de Samenwerkende Pensioen Organisaties meer en meer gehoor voor hun geargumenteerde bezwaren. Korthedshalve moge hiervoor worden verwezen naar de jaarrede tijdens de herdenking van ons 60-jarig bestaan, gepubliceerd in ons orgaan van juni 1971.

Natuurlijk is bovenstaand overzicht van tien jaren belangenbehartiging verre van volledig, er zijn veel meer onderwerpen aan de orde geweest. Als recent voorbeeld daarvan moge dienen het voor de gepensioneerden verkregen aandeel in de f 400,— golf, doch als goed lid heeft U alles over die onderwerpen kunnen lezen in de diverse nummers van ons orgaan.

XX Intern zijn de afgelopen tien jaren ook niet zonder tegenslagen verlopen, zeker niet in het hoofdbestuur, waar zware klappen vielen.

Van het na de AV 1961 opgetreden hoofdbestuur verloren wij onze eminente president F. Witkamp door overlijden op 20 maart 1968. Zijn bekwame naaste medewerker, A. Coesijns, trad na een onafgebroken periode van 25 jaren als hoofdbestuurslid tijdens de AV 1967 als zodanig af. Hij overleed op 20 oktober 1968. Penningmeester J. Westendorp, bekwame en zeer geziene figuur in de vereniging, trad na een periode van tien jaren als HB-lid, waarvan een periode als wnd.-president, tijdens de AV 1969 af, daar hij op medisch advies zijn werkzaamheden moest beperken. Vice-president G. van der

Noen, integere persoonlijkheid met een jarenlange staat van dienst als hoofdbestuurslid, trad op 30 mei 1962 af wegens ziekte en overleed op 4 maart 1963. Redacteur M. G. J. Hendriks, sinds 1951 lid van het hoofdbestuur, waarin hij welhaast alle functies tot en met die van president toe vervulde doch steeds de voorkeur gaf aan het redacteurschap, waarin hij dan ook als bekwaam stylist uitblonk, overleed op 2 december 1966. Commissaris W. J. Liefheid, in 1961 tot hoofdbestuurslid gekozen en door zijn vlot optreden populair in de vereniging, moest wegens ziekte tijdens de AV 1969 zijn functie beschikbaar stellen. Secretaris L. J. de Vos, in 1961 tot hoofdbestuurslid gekozen, energieke figuur en harde werker, werd op 17 april 1966 door een hartaanval getroffen en moest zijn functie beschikbaar stellen, doch stelde zich in 1967 weer verkiesbaar en werd door de AV 1967 met algemene stemmen opnieuw tot HB-lid gekozen. Helaas moest hij op medisch advies in februari 1968 zijn functie beschikbaar stellen. Met de bedoeling de taak van de president te verlichten, werd in 1962 M. L. Kempners, een geroutineerd en gerespecteerd verenigingsman, tot vice-president gekozen, welke taak hij tot zijn overlijden op 25 mei 1966 bekwaam vervulde. J. P. Albers werd in juni 1966 tot HB-lid gekozen, doch moest reeds in september 1966 om medische redenen zijn functie neerleggen. M. Gums, in 1967 tot HB-lid gekozen, werd belast met de noodzakelijke reorganisatie van de leden-administratie, waarmee hij met ijver en administratieve kennis een aanvang maakte, doch vlak voor de AV 1968 zag hij zich genoodzaakt wegens een ingrijpende verandering in zijn werkkring zijn functie ter beschikking te stellen. Van het huidige hoofdbestuur werd Teunisse gekozen in 1966, Van Crugten in 1967, Remmers, Tromp en Bloemendaal in 1968, Van Drongelen in 1969 en v. d. Berg in 1970. Zij vormen een goed team, dat blijkens de AV 1971 het vertrouwen geniet van de vereniging. Dat zelfde kan zeer zeker gezegd worden van Piet de Kraker, tot vlak vóór de AV 1971 vaste medewerker van het hoofdbestuur als beheerder van het postzegelfonds ten bate van het COF en vertegenwoordiger van de leden-buitenland.

De mutaties in onze 27 afdelingsbesturen gedurende deze tien jaren zijn vanzelfsprekend veelvuldig geweest, doch het is kenmerkend voor de kracht van Madjoe, dat de opengevallen bestuursfuncties steeds weer werden bezet door nieuwe krachten. Het heeft geen toelichting dat het vele werk dat door de afdelingsbesturen wordt verricht, voor het hoofdbestuur van groot belang is. Zonder de afdelingsbesturen als belangrijke schakel tussen leden en hoofdbestuur zou de inspraak en de inbreng van de leden onvoldoende tot zijn recht kunnen komen, hetgeen dan weer zou kunnen leiden tot een niet bedoeld, doch in wezen te eenzijdig beleid van het hoofdbestuur.

De daadkracht en democratische werkwijze van Madjoe blijkt dan ook zeer duidelijk uit de diverse commissies die werden ingesteld tot steun en ver-

lichting van de taak van het hoofdbestuur. Enkele voorbeelden ten bewijze daarvan:

Tijdens de AV 1964 werd een adviescommissie ingesteld, bestaande uit de leden F. Delcliseur, J. F. Koot en L. D. v. d. Klaauw, inzake het vraagstuk van de achterstallige salarissen, welke adviescommissie nog voor de AV 1965 een gedocumenteerd rapport indiende. Dit rapport had tot resultaat dat de AV 1965 besloot tot het instellen van een nieuwe commissie met een uitgebreider opdracht. Deze commissie werd gevormd door de leden H. B. Verwayen als voorzitter, A. Lamboo als secretaris, F. Decliseur, G. A. J. Pohl en de penningmeester-hoofdbestuur als leden. Voor de noodzakelijke financiële middelen voor het werk en de actie van deze commissie werd een beroep gedaan op de leden voor een vrijwillige bijdrage. Uit de reactie van de leden bleek wel zeer duidelijk, hoe sterk het vraagstuk betreffende de achterstallige salarissen bij de leden leefde, niet alleen leden-belanghebbenden maar ook de leden niet-belanghebbenden droegen spontaan voor dit actie-fonds bij.

Door de veranderde tijdsomstandigheden werd het in 1966-1967 noodzakelijk, dat de statuten en het huishoudelijk reglement van de vereniging daaraan werden aangepast en wel zo, dat daarin duidelijk werd vastgelegd dat de hoogste macht in de vereniging diende te berusten bij de Algemene Vergadering. Een commissie van drie uit het hoofdbestuur — Teunisse, Westendorp en Van Crugten — werd daarmee belast, doch bijgestaan door vier leden-adviseurs, de heren N. Snijder, G. A. J. Pohl, F. Delcliseur en A. C. van Beurden. Dank zij de gevolgde werkwijze werden de nieuwe statuten vlot behandeld en goedgekeurd tijdens de AV 1967, het eerste gedeelte van het nieuwe huishoudelijk reglement (artikelen 1 t.m. 8, lid 6) tijdens de AV 1968 en de resterende artikelen 8, lid 7 t.m. 21, tijdens de AV 1969.

Als gevolg van een uitspraak door de AV 1969 naar aanleiding van een voorstel van de afd. Den Haag, werd ingesteld een studiec ommissie Inbouw AOP, speciaal voor wat betreft de Indische pensioenen. Deze studiec ommissie bestaat uit de president-hoofdbestuur, als voorzitter, met als leden de heren A. C. van Beurden, F. Delcliseur, G. A. J. Pohl en H. B. Verwayen. Als secretaris-niet-lid- fungeert de 2e secretaris-hoofdbestuur. De studiec ommissie zag zich voor een wel zeer moeilijk en gecompliceerd vraagstuk gesteld en kwam tot de conclusie, dat, daar het een algemeen pensioenvraagstuk betreft, dit onmogelijk speciaal voor de Indische pensioenen kon worden benaderd. Intussen had ook de CRBP een studiec ommissie voor dit vraagstuk ingesteld, waarin Madjoe vertegenwoordigd wordt door het hoofdbestuurslid en CRBP-gedelegeerde Van Drongelen.

Het werkstuk van de afd. Tilburg over hetzelfde onderwerp, bekwaam toegelicht door de heer Van Beurden tijdens de voorzittersvergadering van 23 januari 1971, deed het hoofdbestuur, na bestudering daarvan, besluiten, het werkstuk met een toelichtend schrijven in te dienen bij het CRBP-bestuur, opdat

het wellicht zou kunnen dienen als een constructieve bijdrage voor een mogelijke oplossing van dit zo gecompliceerde vraagstuk.

Het was bij de voormannen van Madjoe bekend, dat ons verenigingsvaandel dringend aan vernieuwing toe was en het slechts aan de goede zorgen van het echtpaar Lans te danken was, dat het nog enigszins bruikbaar was. Zij wisten ook dat onze geldmiddelen niet toelieten dat een nieuw vaandel werd aangeschaft. Eveneens was hen bekend, dat president Witkamp hoopte dat het 60-jarig bestaan van de vereniging in 1971 voor de leden wellicht reden zou zijn fondsen bijeen te brengen, opdat bij die gelegenheid een nieuw verenigingsvaandel zou kunnen worden aangeboden. Zijn overlijden en de nog eens duidelijk tijdens de AV 1968 tot uitdrukking gebrachte wens om deze grote voorman van Madjoe blijvend te eren was reden voor dhr. Van Beurden, om, middels een artikel in ons orgaan van juli 1968, op te roepen tot het stichten van een Vaandel Witkamp Fonds. Zijn oproep had een overweldigend succes. De vrijwillige bijdragen stroomden binnen en er werd een commissie gevormd bestaande uit de heren A. C. van Beurden, G. A. J. Pohl, en Ch. G. Walter, resp. voorzitters van de afdelingen Tilburg, Den Haag en Amersfoort, waaraan een HB-lid werd toegevoegd. Het resultaat was, dat tijdens de massale reünie in de Generaal Spoor-kazerne te Ermelo op 13 september 1969, in tegenwoordigheid van een ontroerde mevrouw Witkamp en ruim twee duizend leden en genodigden, een prachtig nieuw vaandel door de commissie, bij monde van de heer Van Beurden, op toepasselijke wijze aan het hoofdbestuur kon worden overgedragen. Voor ons oude vaandel werd, dank zij de medewerking van de commandant Bronbeek, een passende plaats gevonden in het museum van Bronbeek.

Niet alleen de reünie van 1969, maar ook die op 20 mei 1967 te Rotterdam gehouden en trouwens alle voorgaande reünies waren een feestelijke uiting van de kameraadschappelijke band die in Madjoe overheerst en dan ook alle daaraan verbonden organisatorische werkzaamheden dubbel en dwars waard. Een warm woord van dank aan alle medewerkers en medewerkers aan de voorbereiding en organisatie van deze reünies is hier dan ook zeer zeker op zijn plaats.

Die kameraadschappelijke band, dat grote goed van Madjoe, uit zich echter vooral in het onderhouden van een goed contact met onze oudere en minder valide leden, die niet meer in staat of in de gelegenheid zijn actief deel te nemen aan het verenigingsleven. Wat op dat terrein door afdelingsbestuurders en leden individueel als vanzelfsprekend wordt gedaan, is in deze harde materialistische tijd iets heel bijzonders en een stimulans voor de inzet van het hoofdbestuur.

Dat ons ledenbestand, dat in 1961 bij de herdenking van het 50-jarig bestaan een totaal van 3.352 aangaf, ondanks het verlies door overlijden gedurende de afgelopen tien jaren van 1.204 aangeslotenen, thans toch totaal 3.668 bedraagt, is voor een groot

deel te danken aan deze overheersende geest van kameraadschap, waardoor bij overlijden van heren leden hun achtergebleven weduwen de plaats van hun echtgenoot in Madjoe innemen. Het is door diezelfde hechte band van kameraadschap waardoor ook oud-KNIL-collega's na hun pensionering als militair van de Koninklijke Landmacht of de Koninklijke Luchtmacht zich aangetrokken voelen en zij zich eveneens aansluiten bij Madjoe. Zij doen dit niet voor hun materiële belangen, daarvoor sluiten zij zich terecht aan bij de Algemene Militaire Pensioenbond, maar zij doen dat voor die geest van werkelijke kameraadschap die zij zo goed hebben leren kennen en waarderen tijdens hun diensttijd bij het KNIL en die in Madjoe waarachtig voortleeft.

1 juli 1971

H. A. Teunisse

Historisch overzicht over het tijdvak 1971-1981

Tijdens de Algemene Vergadering, gehouden 22 mei 1971 te Utrecht, werden de reglementair aan de beurt voor aftreden zijnde hoofdbestuursleden met algemene stemmen herkozen, zodat de samenstelling van het hoofdbestuur ongewijzigd bleef als volgt: president H. A. Teunisse, secretaris J. H. Remmers, penningmeester R. C. Tromp en als commissarissen H. H. J. F. van Crugten, K. v. d. Berg, C. Bloemendaal en A. van Drongelen.

In aansluiting op deze AV zag het hoofdbestuur zich geplaatst voor een sfeervolle receptie ter gelegenheid van ons 60-jarig bestaan, waarbij vele autoriteiten en andere genodigden blijk gaven van hun belangstelling voor Madjoe. Een opmerkelijk gegeven was de aanwezigheid van de oud-penningmeester-hoofdbestuur J. Westendorp, als enig overlevende van het hoofdbestuur dat het 50-jarig jubileum destijds heeft georganiseerd.

Het hoofdstuk ziektekostenvoorziening nam in de beginperiode een voorname plaats in. Nadat op 29 februari 1968 het wetsontwerp Ziektekosten Voorziening Ambtenaren, waaraan ook de gepensioneerden op vrijwillige basis zouden kunnen deelnemen, door de Tweede Kamer was verworpen, verscheen op 10 juni 1971 het Koninklijk Besluit, Staatsblad nr. 374 van 22 juni 1971, waarin de 5%-ziektekostenregeling voor de nog in dienst zijnde overheidsdienaren eveneens van toepassing werd verklaard voor enige groepen gepensioneerden beneden de 65 jaar en de niet hertrouwde weduwe van een tot deze groepen behoord hebbende gepensioneerde en aan welke weduwe een ambtelijk of militair weduwenpensioen is toegekend. Hieronder vielen ook de Indisch gepensioneerden die voor hun eigen pensioen in administratie zijn bij de Stichting Administratie Indische Pensioenen (SAIP) en destijds zijn afgekeurd voor verdere dienst in Indonesië of Nederlands-Nieuw-Guinea. Het ijs was gebroken, ofschoon deze toezegging nog bij lange na niet tegemoet kwam aan de verlangens van de gepensioneerden. Het zou nog geruime tijd vergen om aan onze

verlangens, daarbij voorafgegaan door de acties van CRBP- en SPO-zijde, inzake een betere ziektekostenvoorziening tegemoet te komen.

Op 28 mei 1976 verscheen het Staatsblad nr. 281 houdende vaststelling van de Ziektekostenregeling Bijzondere Groepen 1976, de beter bij ons bekend zijnde 5%-ziektekostenregeling voor overheidsdienaren. Een grote stap in de goede richting.

Deze regeling, die per 1 juli 1976 inging, bevatte ten opzichte van de hiervoren genoemde 5%-ziektekostenregeling van 1971, de volgende belangrijke wijzigingen:

1. de leeftijdsgrens van 65 jaar komt te vervallen;
2. dat degenen, die dadelijk ingaand recht op ouderdomspensioen uit een burgerlijke of militaire rijks- of onderwijsbetrekking hebben verkregen, en weduwen van zodanige ouderdomsgepensioneerden (ongeacht hun leeftijd) in beginsel ook in aanmerking kunnen komen voor een tegemoetkoming in ziektekosten.

Vele leden van Madjoe kunnen van deze regeling gebruik maken. Alle pensioenbelangenverenigingen, waaronder Madjoe, die hiervoor geijverd hebben, kunnen dankbaar terugzien op hun jarenlange pogingen in deze zaak verlichting te brengen.

Het zittende hoofdbestuur bleef de grondgedachte van Madjoe: Eenheid brengt Macht! getrouw en bleef in samenwerking met de CRBP, SPO en de SIB streven naar verbetering van de bestaande tekorten. Hierbij moet vermeld worden, dat wij voor de specifieke belangen van de Indisch gepensioneerden steeds gehoor vinden bij de Afdeling Overzeese Pensioenen van het Ministerie van Binnenlandse Zaken, zowel als bij de Stichting Administratie Indische Pensioenen. De jaarlijkse bespreking met de besturen van de Indische bonden en de SAIP is een steeds wederkerende gewoonte geworden, waarbij van gedachten kan worden gewisseld over alle zaken de Indische pensioenen betreffende. Deze besprekingen worden door Madjoe hooglijk gewaardeerd.

Tijdens de Algemene Vergadering van 19 mei 1973 werd de samenstelling van het hoofdbestuur drastisch gewijzigd. De heer H. A. Teunisse, president, nam, ná een voortreffelijk geleide AV, afscheid van de bestuurstaafel. Als secretaris in 1966 in het hoofdbestuur gekomen, doch kort daarna als president gekozen, was nu de tijd gekomen om afscheid te nemen. De vereniging had het moeilijk om van hem als president afscheid te nemen. Hij was een verenigingsman in hart en nieren. Eind 1948 kwalificeerde de onderofficiersvereniging „Ons Aller Belang” hem als een dynamische persoonlijkheid met grote leiderscapaciteiten en benoemde hem tot voorzitter van OAB. Voor Madjoe was hij welhaast een onmisbare figuur. Hij heeft het aanzien van Madjoe hoog kunnen houden. Hij wist zich, mede gesteund door zijn mede-hoofdbestuursleden, vrienden te maken in onze organisatie en ver daarbuiten. Madjoe benoemde hem tot Lid van Verdienste en bood hem het ere-presidentschap aan.

Naast de zo zeer gewaardeerde president zouden de

overige aftredende hoofdbestuursleden amper gezien worden. Niets is minder waar. Ook de afscheidnemende heren R. C. Tromp en A. van Drongelen hebben hun sporen verdiend. De eerste als penningmeester en de tweede als commissaris in dit college. De penningen der vereniging waren in goede handen van de heer Tromp, terwijl de kennis van zaken en doortastendheid in leiding geven van de heer Van Drongelen voor Madjoe van onschatbare waarde zijn geweest.

Het in 1973 optredende bestuur was als volgt samengesteld: president J. Westendorp, secretaris J. H. Remmers, penningmeester Chr. G. Walter, commissarissen H. H. J. F. van Crugten, K. v. d. Berg, C. Bloemendaal.

Nadien hadden er nog de volgende mutaties plaats: In mei 1975 werd de heer C. Bruis, van de afdeling Nijmegen, in het hoofdbestuur gekozen. De heer K. v. d. Berg moest in september 1975 zijn functie wegens ziekte ter beschikking stellen. De heer H. H. J. F. van Crugten bedankte in december 1975 om persoonlijke redenen voor het lidmaatschap van Madjoe. Aangezien de ziekte van de heer v. d. Berg zich gelukkig beperkt had tot enige maanden, werd hij bereid gevonden om de opengevallen plaats van de heer Van Crugten in te nemen. In 1976 stelde zich de heer C. Bloemendaal, ná 8 jaar zitting te hebben gehad in het hoofdbestuur, niet meer herkiesbaar en werd opgevolgd door de heer H. Buys van de afdeling Arnhem. In 1977 werd de heer Van Hees van de afdeling Amersfoort bereid gevonden tot het hoofdbestuur toe te treden, zodat dit college weer uit zeven man bestond. Kort daarna, op 16 juli 1977, werden wij opgeschrikt door het overlijden van de heer C. Bruis, die in de korte periode van zijn HB-lidmaatschap heeft getoond van het ware hout te zijn gesneden. Een hard werkend man, die de sociale belangen van onze leden op de juiste manier behandelde, vooral in zaken van de Wet Uitkering Vervolgingslachtoffers betreffende.

Tijdens de Algemene Vergadering van 1978 was de heer K. v. d. Berg niet meer herkiesbaar en stelde zich de heer H. J. Hammelburg van de afdeling Rotterdam beschikbaar, terwijl in 1979 de heer H. Maliepaard van de afdeling Tiel/Ede/Veenendaal in het hoofdbestuur werd gekozen.

Gedurende de laatste tien jaren speelden de specifiek Indische belangen toch nog een rol van betekenis, zoals het echtscheidingsrecht. Ná de herziening van het echtscheidingsgerecht is de ABP-wet van 1966, waarin dus de pensioenvoorzieningen voor de Nederlandse overheidsdienaren geregeld worden, zodanig herzien, dat de gescheiden weduwe van een overheidsdienaar een bijzonder weduwenpensioen ontvangt. Het zou te veel van uw geduld vragen hierop nader in te gaan, doch het is in ieder geval zo, dat bij het overlijden van een Nederlandse gepensioneerd overheidsdienaar zijn eventuele van hem gescheiden echtgenote dan een bijzonder weduwenpensioen kan ontvangen.

Helaas, de gewezen echtgenote van een Indisch gepensioneerd overheidsdienaar valt daar buiten. De

Nederlandse regering heeft zich tot nu toe op het standpunt gesteld, dat de vooroorlogse Indische pensioenvoorschriften niet gewijzigd mogen worden, d.w.z. zij moeten worden gehandhaafd. Daarbij beroept de regering zich op internationale verplichtingen. Dit beroep op de internationale verplichtingen is een anachronisme. Het is op voorhand onaannemelijk dat de Indonesische regering enige bedenking zou maken wanneer de Nederlandse regering een wijziging zou aanbrengen in een reglement, dat door de Indonesische regering niet meer wordt erkend.

Zo is er ook nog de kwestie van het uitbetalen der pensioenen in rupiah's aan de in Indonesië verblijvende SAIP-gepensioneerden. De regering kan zich nu wel beroepen op alle mogelijke bepalingen en verdragen die zij terzake heeft uitgevaardigd en/of aangegaan, doch voor ons gevoel ligt de zaak heel simpel. De SAIP-gepensioneerden die zich in het buitenland hebben gevestigd, al dan niet met regeringssteun, ontvangen het hun toekomende pensioen naar Nederlandse maatstaven en uiteraard krijgen zij dat uitbetaald naar omrekening in de valuta van het land waar zij zich gevestigd hebben. Voor deze uitbetaling zorgt een door hen aangewezen bankinstelling. Indonesië, naar onze mening nu ook te omschrijven als buitenland, maakt hierop een uitzondering. Via de Nederlandse ambassade te Jakarta wordt aan de daar wonende rechthebbenden het oude — soms nog vooroorlogse — pensioen uitbetaald, vermeerderd met de in Indonesië geldende, beslist ontoereikende, duurtetoelagen. Wij beseffen dat wij uitvoerig zijn geweest, doch willen het juist heel simpel zien. De regering zelf maakt het moeilijk. Trots alle door ons ingediende verzoeken dienaangaande, in samenwerking met de SIB, is hierin nog geen verandering gekomen.

En dan onze minder-valide beroepsmilitairen van het KNIL. Voor sociale voorzieningen, indien medisch noodzakelijk, moeten zij deze aanvragen indienen bij de Gemeentelijke Sociale Diensten. Evenzo voor geneeskundige voorzieningen, zulks naar aanleiding van oorlogsletsel en de gevolgen daarvan, waaronder te verstaan vrije geneeskundige behandeling en verstrekking van hulpmiddelen (prothesen e.d.) moeten de aanvragen ingediend worden bij de Gemeentelijke Sociale Diensten in casu de Bijstandswet. Hun Nederlandse collegae vallen onder het Departement van Defensie. Alleen al aankloppen bij de Bijstandswet is voor ons, KNIL-militairen, een denigrerende zaak, laat staan de omstandigheid in verschil van zienswijze bij elke Gemeentelijke Sociale Dienst.

Gelukkig zijn er ook nog enkele andere zaken, nauw verband houdend met het destijds Ned.-Indië, waar Madjoe met meer enthousiasme aan meewerkt. Sedert maart 1976 bekleedt Madjoe een bestuursfunctie in de Stichting Peutjut-Fonds, welke functie werd vervuld door het HB-lid K. v. d. Berg. De overige bestuursleden van die stichting zijn: luit.-generaal b.d. F. van der Veen, voorzitter; kolonel b.d. J. H. J. Brendgen, secretaris-penningmeester;

mr. W. H. Fockema Andreae, dr. A. J. Piekaar; ir. G. S. Vrijburg.

Onze heer v. d. Berg vervulde die functie tot 20 mei 1978, waarna de bondspresident J. Westendorp die functie overnam. De stichting stelt zich ten doel de restauratie en het onderhoud van de erebegraafplaats „Peutjut” te Banda Atjeh en de bevordering van de studie van de historie, de talen en de cultuur van Atjeh en de verspreiding van deze kennis.

Dat het Koninklijk Tehuis voor Militairen „Bronbeek” zeker gerekend mag worden te behoren tot een onderdeel van onze Indische militaire verbondenheid, lijdt geen twijfel. Toen dan ook de staatssecretaris van Defensie in het begin van 1979 aankondigde dat Bronbeek gesloten moest worden, heeft Madjoe zich op 25 januari 1979 schriftelijk tot de minister van Defensie gewend met het verzoek dit besluit ongedaan te maken. Naast Madjoe zorgde geheel Nederland ervoor om aan dit verzoek kracht bij te zetten. Zelden is het Nederlandse volk zo eensgezind voor een zaak als deze in het geweer gekomen. Nadat het hoofdbestuur was uitgenodigd om deze zaak toe te lichten bij de Vaste Kamercommissie voor Defensie en de Tweede Kamer eensgezind een motie had aangenomen voor het openblijven van Bronbeek, besloot de staatssecretaris zijn besluit in te trekken en een „Commissie Toekomst Bronbeek” in het leven te roepen, die alle aspecten voor het openblijven van Bronbeek moest bestuderen. In deze commissie werden personen benoemd van meerdere ministeries, Gedeputeerde Staten van Gelderland, de gemeente Arnhem, van het personeel en de bondspresident, uit hoofde van zijn bestuursfunctie bij de CSPO en voorzitter van Madjoe. Thans staan de zaken zo, dat Bronbeek open blijft en de mogelijkheden van uitbouw bestudeerd worden. Zeker een succes voor Madjoe.

Naast deze specifiek Indische belangen zijn in de afgelopen tien jaren diverse algemene zaken aan de orde geweest, waarin Madjoe een rol heeft gespeeld of althans veel extra werkzaamheden moest verrichten ten behoeve van onze leden. Zo trad op 1 januari 1973 de Wet Uitkering Vervolgingslachtoffers 1940-1945 (WUV) in werking. Alle HB-leden hebben medegewerkt om de voorlichting in onze afdelingen en ook daarbuiten te doen plaatsvinden. De HB-leden J. H. Remmers, K. v. d. Berg, C. Bruis en later de heren F. H. van Hees en thans de heer Chr. W. Vervest, hebben wel hun bijzondere sporen verdient bij de schriftelijke afhandeling van de diverse verzoeken om inlichtingen en hulp. De heer Lemaire, directeur van Pelita, zijn wij erkentelijk voor de lezingen, die hij gehouden heeft voor menige afdeling van onze vereniging en de verdere hulp die hij geboden heeft.

Een hoofdstuk dat nauw hierbij aansluit is de instelling per 9 mei 1975 van een Werk- en Adviescollege Immateriële Hulpverlening aan Oorlogsgetroffenen (WAC). De heren Chr. G. Walter en C. Bruis van het HB hebben zich hiervoor ingezet. Bij gesprekken met het WAC hebben beide heren duidelijk gewezen op het verlangen van een gelijke

waardering, ook in de pensioenwetgeving, van het Indisch verzet in vergelijking tot het verzet in Nederland. Ook werd gewezen op de niet-uitbetaling van de achterstallige salarissen over de tijd doorgebracht in Japanse krijgsgevangenschap. Daarnaast was Madjoe bevreesd, dat bij eventuele hulpverlening de betrokken helpers niet op de hoogte zijn met de specifiek Indische doorstane ellende, waardoor bij Madjoe de mening heerste, dat wijzelf — althans de gezonden onder ons — beter konden helpen en wij met een kleine subsidie veel meer voor onze leden konden doen. Het resultaat van de werkzaamheden was het oprichten van de Stichting Informatiecentrum voor door de Oorlog getroffen en te Utrecht, hetwelk later uitgroeide tot het Informatie en Coördinatie Orgaan Dienstverlening Oorlogsgetroffenen te Utrecht, met welke instantie Madjoe goede relaties onderhoudt.

In de eerste jaren van deze verslagperiode kwam tot stand de wet van 29 juni 1972 tot wijziging van de Samenloopregeling Indonesische Pensioenen 1960 ter verzachting van de ten aanzien van bepaalde Indonesische pensioenen toe te passen korting AOW/AWW (Stbl. 1972 nr. 403), ingaande 1 januari 1972. Het betrof hier een aantal lage eigen- en weduwenpensioenen, waarvan door de sterke stijging van de AOW/AWW-uitkeringen, vooral ten gevolge van de structurele verhogingen, een steeds kleiner deel van het pensioen tot uitkering kwam. Een voortdurend stijgend aantal pensioenen dreigde geheel of nagenoeg geheel verloren te gaan tengevolge van het inbouwbedrag AOW/AWW. Door de destijds Samenwerkende Pensioenorganisaties (SPO), de CRBP en de SIB is hierover veel gecorrespondeerd en onderhandeld en uiteindelijk bekroond met het hierboven vermeldde.

Dat Madjoe een voorstander is van samenwerking op het gebied van de pensioenbelangen-behartiging is U reeds gebleken uit het hiervoren vermeldde. Zelf één der grondleggers zijnde van de CRBP deed het ons bijzonder goed, dat de Nederlandse Bond van Gepensioneerden op 1 januari 1978 tot de CRBP toetrad hetwelk tot gevolg had, dat een betere en meer toepasselijke naam voor deze vorm gekozen werd, nl. Centrale van Samenwerkende Pensioenbelangenverenigingen van (semi-) Overheidspersoneel, kortweg de CSPO.

De heer H. A. Teunisse heeft tot maart 1973 een bestuursfunctie in de CRBP vervuld, terwijl de heren A. van Drongelen en J. H. Remmers als gedelegeerden daarin optraden. Na op- en aftreden van de diverse HB-leden zijn als gedelegeerden, eerst in de CRBP en later in de CSPO, nog opgetreden de heren K. v. d. Berg, F. H. van Hees, H. Maliepaard, terwijl J. Westendorp sedert 27 april 1979 een bestuursfunctie in de CSPO bekleedt.

Vanzelfsprekend is het dat wij samen met deze CSPO nauwlettend volgen de thans actueel geworden werkzaamheden van de zgn. commissie-Bosman. Een commissie, ingesteld door de minister van Binnenlandse Zaken dd. 3 oktober 1977, ter bestudering — zulks met inachtneming van inkomenspolitieke

aspecten en tegen de achtergrond van thans geldende opvattingen met betrekking tot een redelijke pensioenvoorziening van de volgende onderwerpen in onderlinge samenhang:

1. de indexering van pensioenen;
2. de samenloop met een AOW/AWW-pensioen;
3. het pensioentarief per dienstjaar en de vraag of het noodzakelijk c.q. wenselijk is een absoluut pensioenplafond in te voeren;
4. de pensioenfinanciering;

zoals deze onderwerpen thans zijn geregeld in de pensioenvoorzieningen van ambtenaren en met hen gelijkgestelden.

Als voorzitter in deze commissie treedt op professor dr. H. W. J. Bosman, terwijl de daaraan toegevoegde leden afkomstig waren van diverse ministeries en het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds.

Van direct belang voor ons, gepensioneerden, is het gestelde onder punt 2, de samenloop met een AOW/AWW-pensioen, hetwelk niet wegneemt dat de CSPO de overige zaken nauw bestudeert en zal handelen naar bevinding van zaken. Ná het verschijnen van het eindrapport van de commissie-Bosman werden onze leden nogal opgeschrikt door onvolledige berichten in diverse dagbladen en andere nieuwsmedia. Natuurlijk, er is iets aan de hand, daarom ook de instelling van de commissie, doch uit het rapport blijkt, dat de meerderheid van de commissie van mening is, dat de reeds gepensioneerden hun stukje AOW moeten behouden. Voor hen zou dus niet de AOW voor 100% ingebouwd worden. Zover zijn wij echter nog niet. Dit is uitsluitend de mening van de commissie. Het parlement en de regering zullen daarover moeten beslissen. Madjoe zal in dezen de CSPO blijven steunen om datgene te bereiken, wat voor ons, gepensioneerden, mogelijk is.

Zoals reeds eerder vermeld is Madjoe m.i.v. 22 juni 1956 toegelaten als lid van de World Veterans Federation. De overige Nederlandse leden zijn: de Bond Nederlandse Militaire Oorlogs- en Dienstslachtoffers, de Nederlandse Bond van Oud-Strijders en Draggers van het Mobilisatiekruis en de Nationale Federatieve Raad van het Voormalig Verzet Nederland.

Deze Nederlandse groepering is thans samengebracht in de Stichting WVF-Commissie Nederland. Nádat de heer J. H. Remmers aftrad als HB-lid van Madjoe, treden als gedelegeerden in deze stichting op de heren Westendorp, Buys en Hammelburg.

Op 22 juni 1981 is Madjoe dus 25 jaar lid van een internationale organisatie, die in november 1950 werd opgericht door vertegenwoordigers van oudstrijders-organisaties uit zes landen. Deze mannen, die de verschikkingen van de oorlog aan den lijve hadden ervaren, besloten samen te werken om het leed van hun kameraden te verzachten en het klimaat van vrede, vrijheid en gerechtigheid voor alle

mensen te bevorderen. Thans zijn oudstrijders-organisaties uit ongeveer 52 landen aangesloten tot een totaal aantal leden van meer dan 20 miljoen.

Volgens de statuten van de WVF wil zij o.a.:

- contacten tot stand brengen tussen nationale en internationale organisaties van oudstrijders en oorlogsslachtoffers;
- de materiële en geestelijke belangen van de oudstrijders en militaire oorlogsslachtoffers behartigen;
- de doden op waardige wijze herdenken;
- bijdragen tot internationale vrede en veiligheid door het toepassen van het Handvest van de Verenigde Naties;
- de rechten van de mens bevorderen zoals deze zijn weergegeven in de desbetreffende Verklaring van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties.

De WVF heeft een categorie A-status bij de Economische en Sociale Raad van de VN, de Wereld Gezondheids Organisatie, de Voedsel- en Landbouworganisatie, de Unesco en de Unicef. Verder werkt zij nauw samen met de internationale arbeidsorganisaties, met de Raad van Europa en anderen.

Madjoe heeft dit lidmaatschap steeds op prijs gesteld en wij zijn er wel een beetje trots op, dat onze zeer actieve vereniging ook op het internationale front haar steentje bijdraagt.

Als wij nu onze interne verenigingszaken bekijken, dan kunnen wij terugzien op een zeer geslaagde 70-jarige ervaring. Was het ledenaantal bij het afsluiten van ons 60-jarig bestaan nog 3.668, op 1 januari 1980 bedroeg dit aantal 4.121, trots alle verliezen inhaerent aan een vereniging van gepensioneerden.

Bij het bereiken van onze AOW-gerechtigde leeftijd kwam de gehele vereniging in actie om de kas van de bondspenningmeester, de heer Chr. G. Walter, te vermeerderen met een schenking van ruim f 23.000. Dit schitterende bedrag, bijeengebracht door al onze leden en donateurs en verzameld door de in het leven geroepen jubileum-commissie, bestaande uit de heren R. C. Tromp, G. A. J. Pohl en Chr. G. Walter, geeft wel zeer duidelijk aan het medeleven van alle bij Madjoe aangeslotenen.

De onderlinge samenwerking met en door de afdelingen is uitstekend te noemen, waardoor Madjoe ook eensgezind tot het besluit kon komen om onze statuten en huishoudelijk reglement aan te passen aan de thans geldende leefgewoonten, zodat onze vereniging thans de naam draagt:

Vereniging van oud-militairen van het Koninklijk Nederlands-Indisch Leger „Madjoe”.

De daartoe in het leven geroepen Reglementen-Commissie tijdens de voorzittersvergadering op 17 maart 1979, bestaande uit de heren P. Uiterwijk (Rotterdam), C. J. van Os (Den Haag), J. C. W. Ploeg

(Utrecht), J. Westendorp en H. Buys (HB) met als secretaris F. H. van Hees (HB), heeft voortvarend werrek verricht, zodat de gewijzigde statuten op 29 september 1980 notarieel konden worden vastgelegd. Een pluim voor dit tijdrovend werk is hier zeker op zijn plaats, waaraan uiteindelijk door alle afdelingen is bijgedragen.

Onze afdeling Paramaribo heeft steeds onze volle belangstelling. Juist op onze 53e Algemene Vergadering, gehouden te Utrecht op 18 mei 1974, vonden de eerste besprekingen plaats tussen de minister-presidenten van Nederland, Suriname en de Nederlandse Antillen over een mogelijke versnelde onafhankelijkheid van Suriname. Madjoe heeft gezorgd dat ook juist op die dag een brief op de tafels van de minister-presidenten lag, waarin wij aandacht vroegen voor al onze KNIL-gepensioneerden in Suriname, opdat hen bij de totstandkoming van de onafhankelijkheid eventuele moeilijkheden bij de pensioenaangelegenheden bespaard zouden blijven. Nadien werd deze zaak ook behartigd door de IPB en in groter verband overgenomen door de CRBP. Nadat in het eerste stadium van de besprekingen over de onafhankelijkheid nogal enige onrust ontstond onder de KNIL-gepensioneerden kunnen wij toch vaststellen, dat deze zaken voor betrokkenen goed zijn verlopen.

In verenigingsverband kunnen wij steeds op de afd. Paramaribo rekenen. Meerdere malen, bij bezoeken van leden van hen aan Nederland, wordt contact opgenomen met het hoofdbestuur of met één der afdelingen in Nederland. Lange tijd was de heer A. van Drongelen hun vertegenwoordiger in Nederland, doch in de laatste jaren nam de heer P. Kwak deze functie over.

Anders was het met onze afdeling Zutphen. Op 1 mei 1913 opgericht was zij met recht één van onze oudste afdelingen. Helaas daalde het ledenaantal zodanig, dat het niet meer mogelijk was deze afdeling te handhaven, zulks mede in verband met de hoge ouderdom van de nog aanwezige leden. In 1976 moest dan ook het besluit genomen worden de afdeling Zutphen op te heffen.

Per 1 januari 1981 werd dit verlies gecompenseerd door het oprichten van de afd. Bangkok in Thailand. Thans hebben wij dus twee buitenlandse afdelingen. Wij zijn ervan overtuigd, dat ook de afdeling Bangkok zich thuis zal voelen bij Madjoe.

De zwarte bladzijde in de geschiedenis van Madjoe was de afschuwelijke strijd om de nog niet uitbetaalde salarissen over de tijd doorgebracht in Japanse krijgsgevangenschap. Alle ná-oorlogse regeringen hebben steeds hooghartig verklaard: „Daar hebben wij niets mee te maken! Wij hebben destijds wel een beroep op jullie gedaan om dienst te nemen bij het KNIL en wij hebben ook wel de oorlog aan Japan verklaard, maar voor de salarissen moet je zijn bij degene die de oorlog niet heeft verklaard, die daar overigens ook niet de bevoegdheid toe had!”

Uiteraard werd dit met andere woorden gezegd,

doch wel met dezelfde strekking. Wat een onlogische redenering toch. Deze voor Nederland zo schandelijke geschiedenis willen wij niet in dit verslag verwerken. Op een andere manier willen wij dit publiceren. Wel kan gezegd worden, dat Madjoe de organisatie is geweest die zich de langste tijd met volle overgave en met gedegen kennis met deze strijd heeft beziggehouden. Nimmer hebben wij het bijtje er bij neergelegd. Onze kinderen en kleinkinderen zouden deze strijd hebben voortgezet.

*

Deze rode draad van de nog niet genoten salarissen bleef ongeschonden doorlopen in het bestaan van Madjoe. Vanaf 15 augustus 1945 tot juni 1980. Toen werd de zaak der nog niet betaalde salarissen boven de partijpolitiek getild en onze dank is gericht aan dit parlement en deze regering, die het onrecht, ons aangedaan, moreel erkend hebben. Met deze erkenning, zo hebben zijzelf gezegd, kan niet alle leed vergolden worden. Ook voor deze erkenning zijn wij hen dankbaar. De morele erkenning van het ons aangedane onrecht, dat was voor ons, KNIL-militairen, de hoofdzaak. Er is slechts nog een klein gedeelte van onze leden, dat buiten de tot stand gekomen regeling valt. Wij hopen, dat het nog eens mogelijk zal blijken te zijn, ook hen deze voldoening te mogen geven.

*

Onze 59e Algemene Vergadering, gehouden op 7 mei 1980 te Ede, werd het hoogtepunt in de verenigingswerkzaamheden van de secretaris-hoofdbestuur, de heer J. H. Remmers. Deze meende op 76-jarige leeftijd zijn functie beschikbaar te moeten stellen. Tot aller verrassing was de burgemeester van Ede aanwezig, die ná het uitspreken van de jaarrede van de bondspresident het woord vroeg. Na een korte inleiding, waarin duidelijk tot uiting kwam dat de burgemeester als oud-stoottroeper in Indië geweest zijnde, zich hier in ons gezelschap thuisvoelde. Het was hem een grote voldoening en een grote eer te mogen mededelen, dat het Hare Majesteit de Koningin heeft behaagd Remmers te begiftigen met de eremedaille in goud van de huisorde van Oranje-Nassau. Hij vervolgt met de mededeling, dat deze onderscheiding is verleend door Hare Majesteit Koningin Beatrix en wel op 1 mei 1980, let wel, op de eerste dag van haar regering en het betreffende koninklijk besluit draagt het nummer één (1). Ook mevrouw Remmers deelde mee in de feestvreugde en ontving uit handen van de burgemeester een niet in de handel verkrijgbaar boek over alle wetenswaardigheden van Ede en omgeving. Dit was een zeer verdienstelijk slot voor onze secretaris, die van juli 1948 diverse functies in Madjoe heeft bekleed, zowel in de afdeling als in het hoofdbestuur.

Het huidige hoofdbestuur

In het sedert 7 mei 1980 in functie zijnde hoofdbestuur waren de functies als volgt verdeeld:

J. WESTENDORP

President, gedelegeerde SIB en WVF-Commissie, bestuursfunctie CSPO en Pentjut-fonds.

F. H. VAN HEES

Secretaris, gedelegeerde CSPO, belast met pensioenaangelegenheden.

Madjoe heeft in hem gevonden een jongere man, waardoor de toekomst van Madjoe verzekerd blijft, met een gawe die het waarborgt, dat onze correspondentie, met wie dan ook, op hoog peil blijft staan.

CHR. G. WALTER

Penningmeester, dagelijks-bestuurslid van de SRK.

Een man aan wie de penningen gerust kunnen worden toevertrouwd. Heeft bewezen door zijn jarenlange bemoeienis met Madjoe, zowel in de afdelingen als in het hoofdbestuur, de juiste man te zijn, niet alleen daar waar de penningen een woordje meespreken, doch ook op het gebied van de organisatie van diverse reünies e.d.

H. J. HAMMELBURG

1e Commissaris, redacteur, gedelegeerde bij de Stichting WVF-Commissie Nederland.

Heeft de taak als redacteur overgenomen van de heer K. v. d. Berg en doet alle mogelijke moeite om, in samenwerking met de redactie-commissie en binnen de financiële beperkingen opgelegd door de penningmeester, het orgaan zo duidelijk mogelijk te laten verschijnen.

CHR. W. VERVEST

2e Commissaris, 2e secretaris en belast met de Sociale Zaken, gedelegeerde SIB.

Sedert 7 mei 1980 in het hoofdbestuur. Getuigt een man te zijn, die zijn vrijwillig aangegane verplichtingen up to date wil uitvoeren.

H. BUYS

3e Commissaris, 2e penningmeester, ledenadministrateur, gedelegeerde bij de SIB en de WVF-Commissie.

Alleen al door zijn inzet voor het vele en vaak ondankbare werk de ledenadministratie betreffende, getuigt hij een echte KNIL-militair geweest te zijn. Zijn heldere kijk op organisatieterrein is een pluspunt voor Madjoe.

H. MALIEPAARD

4e Commissaris, algemene zaken, ziektekosten, redactie-commissie, bestuursfunctie in de SRK.

Een geweldige strijder voor onze achterstallige salarissen gedurende de krijgsgevangenschap. Een man met het juiste inzicht in deze materie. Een man die onze manifestaties op het Binnenhof inhoud gaf. Een man die niet meer gemist kan worden in het hoofdbestuur.

Van het gehele team kan gezegd worden, dat bij het ter tafel komen van de vele zeer uiteenlopende onderwerpen, getracht wordt het belang van Madjoe voorop te stellen, trots somtijds voorkomende meningsverschillen bij een bepaald onderwerp. Is echter zo'n mening op een democratische manier tot stand gekomen, dan wordt die ook door allen verdedigd.

Met deze beschrijving van de zittende hoofdbestuursleden bij het afsluiten van ons 70-jarig bestaan en in het vooruitzicht dat Zijne Koninklijke Hoogheid Prins Bernhard (onze beschermheer) zich in beginsel bereid heeft verklaard onze receptie op 13 juni 1981 bij te willen wonen, kost het ons geen moeite om te zeggen:

Naast de primaire behartiging van de stoffelijke belangen, zullen wij de humanitaire en culturele doelstelling ook in de toekomst als een lichtend symbool voor ons houden.

1 juli 1981

J. Westendorp

KNIL

